

Nadaljevanje na 2. str.

Nadaljevanje s 1. strani

gandi prav tako žrtve verige porazov, namreč Japonsko.

Nesramne Rooseveltove trditve

Ako torej proučimo položaj, imamo dovolj razlogov, da gledamo z zaupanjem v bodočnost. Danes smo bolj pripravljeni kakor lansko leto, in sicer bolj pripravljeni, da smo kos vsaki morebitnosti, ki bi nam jo moglo prinesiti zimsko vojevanje v Rusiji. Kar se je pripetilo lansko leto, se ne bo zgodilo nikdar več. Iz zelo hude preizkušnje v letu 1941-42 smo izšli močnejši kakor kdajkoli. Nemčija bo bolj kot kdaj kdoli dosegel v stanju, da parira udarce in da pride v protinapad. Izid borbe pa je gotov.

Kakor je znano, je Roosevelt svoj napad na francosko Severno Afriko utemeljil s trditvijo, da mora braniti ta ozemlja pred Nemčijo in Italijo. Bilo bi nevedno izgubiti eno samo besedo ob taki nesramni trditvi. Roosevelt je nedvomno še vseh gangsterjev. Mi lahko v polni meri zaupamo ne le našim orožnim silam, temveč tudi močnim notranji fronti in oni močnejši delavni skupnosti, ki jo predstavlja narodno socialistična stranka.

Danes je narodno socialistična skupnost en sam trden blok, ki izžareva svoje silo tudi na bojišču. Naše orožne sile postajajo namreč vedno bolj narodno socialistične. Junaštvu milijonov bojevnikov pa odgovarja vztrajno delo na notranjem bojišču. Nimamo zlata, toda imamo ogromno silo dela, svete delavnosti in volje. In to je, kar v bistvu odloča usodo vojne. Kaj pa, kar Američanom njihovo zlato? Služi jim kvečjemu za to, da si delajo iz njega umetno zobovje. Prav radi pa si v svojem zlatom plačali marsikaj, ako bi imeli 10 trolnne sintetične gume.

Razen tega smo se na vzhodu polastili ogromnih virov surovin in proizvodov vseh vrst, ki nam bodo dovolili, da nadaljujemo vojno za vsako ceno. Seveda sadov teh virov še ne vidimo, a naši nasprotniki naj nikar ne mislijo, da smo ostali pasivni in z rokami v žepu pred porušeni torni. Pred rudniki in drugimi industrijskimi napravami. To leto smo delali in mnogo delali, ne le za nas, temveč za vso Evropo, kajti te vojne ne bomo samo za Nemčijo, temveč za ves kontinent. In prav zato smo našli toliko prijateljev na celini.

Evropa brez britanskega varuštva

Bližajoč se koncu svojega govora, je Hitler dejal: Moj nepreklicni sklep je, da naj bo mir, ki bo končno le moral priti, za Evropo mir brez britanskega varuštva. V zvezi s to vojno se evropski kontinent, ki je gospodarsko bolj zdrav kakor poprej, pa velik del sveta, ki je bil prej organiziran proti Evropi, sedaj organizira na korist Evrope. Konec te vojne bo imel za posledico zrušenje oblasti zlata in slojev, ki so na zlato ustvarjali svoje gospodstvo in ki so tudi izzvali ta konflikt.

Tovariši v naši stranki morajo biti nezmisljivi nosilci te naše nezlomljive vere v končno zmago. Danes je na kocki sam obstoj nemškega naroda. Našim sovražnikom ne moremo več odpustiti. Ali pademo mi ali oni. Tega se popolnoma zavedamo in hladno zremo resnici v obraz. Sovražnik se moti, ako misli, da bi nas mogoče obranili ali utrudili ali nas samo za milimeter od strani od naših ciljev. Prišla bo ura, ko mu bomo vrnil njegove bombe z močnimi obrestmi. Ne mislite, da mi je bilo lahko pri srcu, ko sem v teh poslednjih mesecih gledal na britanska bombardiranja nemških mest. Niti ena sama nemška bomba ni padla na Pariz. V Varšavi smo petkrat ponovili ukaz o predaji ter zahtevali evakuacijo žena in otrok, preden smo začeli potrebno letalsko bombardiranje. Anglieži so lahko prepričani, da sem si zabeležil vse njihove bombe. Spoznali bodo to ob ugodnem trenutku. Spominjam tudi na to, da se iznajditeljski nemški duh ni med tem izgubil. Prejeli bodo strahotne odgovore.

Hitler je zaključil s gorečim pozivom navzočim, naj imajo vedno pred očmi, da gre v tej vojni za vse Nemce za boj na življenje ali smrt in da naj v tem smislu usmerijo svoje delo.

Odmevi Hitlerjevega govora

Berlin, 9. nov. s. Današnji tisk je skoro popolnoma posvečen Hitlerjevemu govoru v Monakovu. Časopisi ga objavljajo z velikimi naslovi in skoro v celoti. V krajših komentarjih posebno poudarjajo trdno vero v zmago, ki jo je izrekel vodja Nemčije. »Völkischer Beobachter« zlasti podčrtava odstavke, v katerem je Hitler dejal, da se Nemčija bori za svoje življenje, zaradi česar zeno ni druge izbire, kakor da zmaga v sedanjih vojaških borbi, dočim je usoda poraza določena edino za nasprotnike. »Montag« se spominja sijajnih uspehov, ki so jih dosegle nemške vojske to leto, in naglašava pomen dejstva, da se čete Nemcev in njihovih zaveznikov sedaj bore ob Volgi, kar pomeni, da je sovražnik izgubil možnost oskrbe. Promet po Volgi, ki je sedaj presek, je dosegel na leto približno 30 milijonov ton blaga. Tudi »Montagpost« in »Zwölfuhr-Blatt« podčrtavata stavke, v katerih je Führer orisal sedanjí položaj na bojišču, in naglašata zlasti njegovo trdno vero v končno zmago pravične stvari, ki jo bo izvajala evropska celina.

Argentina ne trpi komunističnega rovarjenja

Buenos Aires, 8. nov. s. Tako imenovana »Argentinska zveza za pomoč svobodnim narodom«, ki predstavlja dejansko samo prikrito organizacijo sovjetske propagande, je prosila argentinsko vlado, da bi smela prirediti manifestacije in proslave ob priliki 25. obletnice komunistične revolucije. Argentinska vlada je odklonila dovoljenje, smatrajoč takšno manifestacijo za navadno komunistično prireditev. V tej zvezi je pred sednik Castillo izjavil, da bo preprečil slehako podobno pobudo komunistov, ki bi skušali braniti svoje rovarske in protinacionalne ideje s pretvezo vzajemnosti manifestacij na čast drugih narodov.

Rooseveltova verolomnost

Ameriški in angleški oddelki so zahrbtno napadli francosko Severno Afriko — Francija se odločno in uspešno brani proti napadalcem

Rim, 8. nov. s. Že nekaj dni je bilo opaziti živahna premikanja prevozov severnoameriških čet in močnih kontingentov britanskega vojnega brodograja v bližini Gibraltarja. Včeraj so bili ti severnoameriški prevozi, ki so jih spremljale nosilke letal, oklopne enice in rušilci, porazdeljeni na tri velike konvoje, ki so pluli iz Gibraltarja v smeri proti vzhodu. Ob 2.45 davi je agencija Reuter objavila uradno informacijo, po kateri naj bi se kopne, pomorske in letalske sile Zedinjenih držav izkrcale na več točkah obale francoske Severne Afrike. Kasneje je ista agencija objavila poročilo washingtonske Bole hiše, v kateri je bilo objavljeno, da je bilo to izkrcanje izvršeno z izgovorom, da je bilo treba prebiti vdor Italije in Nemčije. Nadaljnje angleške informacije so kasneje ugotovile, da se je poskus izkrcanja izvršil istočasno na nedoločenih točkah atlantske in sredozemske obale francoske Severne Afrike. Te informacije so nadalje ugotovljale, da bodo »oborožene sile Zedinjenih držav v Severni Afriki v najbližji bodočnosti okrepljene z nekim številom divizij britanske vojske« in da so severnoameriška in angleška letala odvrkla v Franciji letake, na katerih je bila natiskana Rooseveltova poslanica francoskemu narodu v domovini in v kolonijah Severne Afrike.

Edinice, ki so se izkrcale, so pod poveljstvom generala Eisenhowerja, pripadajočega vojski Zedinjenih držav.

Vichyski radio je davi objavil, da je maršal Petain poslal naslednji odgovor na neko Rooseveltovo sporočilo, ki mu ga je izročil veleposlanik Zedinjenih držav v Vichiju:

»Nocoj sem izvedel o napadu vaših čet na Severno Afriko. Čital sem Vaše sporočilo. Sklicujete se na izgovore, ki ne morejo ničesar opravičiti. Pripisujete vašim sovražnikom namero, ki se dejansko nikdar ni izvršila. Mi smo vselej izjavljali, da bomo branili svoj imperij v primeru, da bi bil napaden, in sicer proti slehernemu napadalcu. Vi ste vedeli, da se bom te besede držal. V naši nesreči sem rešil naš imperij in zaprosil za premirje, pa ste sedaj vi, ki nastopate v imenu države, s katero nas veže toliko spominov, ki podvzimate tako težko odločitev. V igri sta Francija in njena čast. Napadeni smo in se bomo branili. To je ukaz, ki sem ga izdal.«

Ob 8.51 je nekda vseh iz Vichija dejala, da je bil Alžir po močnem bombardiranju napaden. Napad pa je bil odbit. Poskusi izkrcanja so bili izvršeni tudi v Oranu in v drugih krajih. Ob 9.16 je poročilo ministrstva za informacije v Vichiju ugotovilo, da so poskusi izkrcanja Američanov na raznih mestih Severne Afrike bili odbiti z močnimi izgubami in poročilo je pripomnilo, da se admiral Darlan, general Juin nahajata v Afriki in vodita operacije.

Ob 10.05 je agencija Reuter razširila iz Londona poročilo, da je zavezniški glavni stan v Severni Afriki sporočil, da so bila izvršena uspešna izkrcanja ameriških čet na obali Severne Afrike v bližini dveh glavnih ciljev, označenih v operacijskem načrtu. Kolikor je mogoče doznati, sta ta dva glavna cilja trenutno v bližini Orana in Alžira. Po poslednjih vestih iz Orana je bil poskus izkrcanja odbit in sta bili pri tem potopljeni dve angleški torpedovki. V Alžirju pa so v samem mestu slišali počenje topov in regljanje strojne vzhodne in zapadne od mesta tekmo dopolneno. Iz tega bi se dalo sklepati, da so se severnoameriške čete izkrcale na obali na obeh straneh mesta in da so naletele na odpor, čigar obsega in učinkovitost še ni mogoče ugotoviti.

V francoskem Maroku je po informacijah iz Vichija izbruhnil degolistični upor. Ob 12.30 je agencija Transradio sporočila iz Vichija v New York, da so edine francoskega brodograja v alžirskih vodah stopile v akcijo.

Degolistični upor v Maroku takoj zatrt

Rim, 8. nov. s. V zvezi z angleško-ameriškim poizkusom izkrcanja v francoskih kolonijah v Severni Afriki, je položaj danes pozno popoln, kakor ga je mogoče razbrati iz številnih informacij zadnjih ur naslednjih:

V Maroku obvladuje general Nogues, ki je podrejen vichyski vladi, popolnoma položaj. Poskus degolistične vstaje, o katerem so poročali zjutraj je bil zatrt brez prelivanja krvi z aretacijo generala Bethouarta. Generala Lascroux in Noulle, poveljnika čet in letalstva, ki so ju uporniki najprej zaprili, sta bila takoj osvobodena in sta prevzela poveljništvo. General Nogues je prevzel vrhovno poveljništvo operacij in je proglasil obsedeno stanje. Čete izvršujejo povelja in prebivalstvo je popolnoma mirno. Poizkusi izkrcanja na moriški obali ob Atlantiku so bili zavrnjeni v luki Casablanca. Precejšnje severnoameriške sile pa so se izkrcale v Mehidji, severno od Rabata, in v Safiu, južno od Casablance. Razen teh dveh pokrajin so borbe v teku tudi v Buzniku. Iz zraka so bili napadeni letališče v Rabatu ter luka in letališče v Casablanci.

Uspešno odbiti napadi v Alžiru

V Alžiru je položaj približno podoben. Odbiti so bili napadi proti glavnim mestom, z drugo besedo proti Alžiru in Oranu, med tem ko so bila izkrcanja izvršena v manjših krajih vzhodno in zapadno od Orana, in sicer v Arzeu in Capo Fighal ter vzhodno in zapadno od Alžira. Poskus vdora v mesto, ki naj bi dovedel do zasedbe palače admiraltete, kjer je sedež poveljništva, je bil v kalu zatrt in je bilo več vojakov ujetih. Isto palačo so v nizkem poletu napadli tudi strmoglavci, eden izmed bombnikov je bil pri tem sestreljen. V Oranu je bil napad odbit ter sta bili pri tem potopljeni dve angleški in ameriški korveti.

Tako iz Orana, kakor iz Alžira poročajo o protinapadu francoskih sil na področju izkrcanja na obeh straneh mesta. Admiral Darlan in general Juin sta v Alžirju in sta prevzela vrhovno poveljništvo operacij. General Weygand je prispeval v Vichy, da bi se razgovarjal z maršalom Petainom in

Lavalom. Prometne zveze med Alžirjem, Tunisom, Bono, Oranom in Constantino so normalne.

Francoski odpor se nadaljuje

Rim, 9. nov. s. Po poročilu, ki ga je včeraj ob 20.40 razširilo državno tajništvo za obveščanje v Vichiju, se je borba živahno nadaljevala tako v Maroku kakor v Alžiru. Francoske čete so si pri tem prizadevale onemogočiti ali omejiti področja angloameriškega izkrcanja. Pomorski spopadi so bili v teku na morju pri Casablanci.

Vichy, 9. nov. d. Sef francoske vlade Pierre Laval je poslal vrhovnemu poveljniku francoskih oboroženih sil v Maroku generalu Noguesu brzojavko, v kateri mu naroča, da mora v kalu zatreti vsak poskus kake akcije proti francoskim oblastem. General Nogues je vladnemu šefu odgovoril z brzojavko, v kateri naglašja, da je dočela gospodar položaja in da je prebivalstvo popolnoma lojalno napram državnemu šefu maršalu Petainu.

Prekinitev diplomatskih odnosov med Vichijem in Washingtonom

Vichy, 8. nov. s. Uradno objavlja, da so bili diplomatski odnosi med Francijo in Zedinjenimi državami prekinjeni zaradi ameriškega napada na francosko ozemlje.

Posvetovanja generala Franca

Madrid, 9. nov. d. Španski državni šef general Franco je imel v nedeljo razgovore s španskim zunanjim ministrom Jordano in z vojaškimi člani svoje vlade. Španski poslanik v Franciji Lequerija je dospel iz Vichija v Madrid na poročanje. Španska javnost z največjo pozornostjo spremlja razvoj položaja v severni Afriki in v španskih političnih in vojaških krogih pazno zasleduje nadaljnji razvoj položaja v neposredni sosesčini Španije.

Nemška sodba o angleško-ameriškem piratstvu

Berlin, 9. nov. s. Prestolniški tisk označuje angleško-ameriški napad na severno francosko Afriko kot nesramen in ga obeležuje kot gangstersko dejanje. V zvezi s tem posnema komentarje berlinskih listov oficijone nemške politične diplomatske korespondence, ki piše med drugim, da angleško-ameriški napad na francosko kolonialno posest zopet enkrat in še bolj nesramno dokazuje, kako nameravajo Roosevelt in njegovi tovariši uporabljati toliko opevano atlantsko karto. Londonski in washingtonski ljudje si ne bodo mogli domisljati, da jim je svet verjel, ko so trdili, da je bilo njihovo dejanje izzvano od dogodkov, ki naj bi jih bila nameravala os in ki naj bi se imeli uresničiti. Se manj jim bo verjela Španija, kakor jim tudi ne more verjeti Portugalska, katerima so hinavsko zagotovili, da ta dva naroda ne bosta zaradi angleško-ameriških operacij zapletena v konflikt niti na domačem, niti na kolonialnem ozemlju. Ako bi hoteli verjeti tem zagotovilom, poudarja nemška korespondenca, bi se oni, ki ta zagotovila dajejo, ne smeli imenovati Roosevelt ali Churchill. Predvsem pa bi bilo treba izbrisati iz poročil zadnjih mesecev vse napade in piratstva, izvršena na ukaz omenjenih osebnosti. Danes, pripominja omenjena agencija, ni več nobene države, vstevši Švice, katere zračni prostor ne bi bil stalno izpostavljen kršitvam in ki bi se mogla čutiti varno in zavarovano proti napadam angleško-ameriških piratov.

Japonsko mnenje

Tokio, 9. nov. s. Zastopnik informacijskega urada Tomahazu Hori je v zvezi z izkrcanjem angleško-ameriških čet na francoskem ozemlju zapadne Afrike izjavil, da gre za novo kršitev nevtiralnosti in suverenege ozemlja druge države. Ne glede na izjave, ki se bodo podale, svet dobro ve, da ni več nobenega jamstva za nevtiralnost nasproti obupni potrebi takšne politike na strani Anglosasov in da so vse nevtiralne države izpostavljene nevarnosti vdora. Ko so Japonci v mesecu juliju 1941 in kasneje v sporazumu z vichysko vlado poslali čete v srednjo Indokino, so Zedinjene države protestirale in istočasno blokirale vse japonsko premoženje v Ameriki, sedaj pa Zedinj. države izkrcujejo svoje čete v francoski Afriki, ne da bi bile prej sklenile dogovor z vichysko vlado, torej proti volji Vichija. Gre torej za vpad v smislu politike Zedinjenih držav, ki jim nikdar ni bilo za nevtiralnost drugih držav.

Angleška letala nad Frizijskimi otoki

Berlin, 9. nov. s. Preteklo noč so po poročilih iz vojaškega vira nekatera britanska letala priletela nad vodovje Frizijskega otočja. Sovražniki niso metali bomb. Protiletalsko nemško topništvo je obstrlevalo sovražna letala.

Neznano letalo nad Švico

Bern, 9. nov. s. Uradno poročilo, da je preteklo soboto proti 15. letalo neznane narodnosti iz velike višine izstrelilo več strelcev iz strojnece proti vasi Arbedo v Tičinskem kantonu in na bližnjem goru. Ostanke izstrelkov so našli na cesti in v zgornjem delu neke hiše. Žrtve ni bilo; škoda neznatna.

Pomanjkanje kuriva na Portugalskem

Lizbona, 9. nov. s. Pomanjkanje premoega in drv je zelo prizadelo večino ljudstva in srednjih slojev na Portugalskem. Pomanjkanje je tako veliko, da si prizadevajo ne morejo pripravljati svojih dnevnih obrokov. Da se vsaj nekoliko omili težavni položaj preprostemu ljudstvu, je vlada zaplenila vse evkaliptove gozdove v bližini mesta.

Zatemičitev od 18. do 6.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji odredbi z dne 6. junija 1941-XX št. 42 in 1. novembra 1942-XXI št. 199, smatrajoč za potrebno, da se določi nov čas zatemičevanja

odredja

Čl. 1. Do novih predpisov se morajo izpolnjevati določbe o zatemičevanju od 18. do 6. ure.

Čl. 2. Neizpremenjeni ostanejo ostali predpisi v smislu odredbe z dne 6. junija 1942-XX št. 42.

Ljubljana, 9. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Kazni za prestopke obrtnih predpisov

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisaratu objavlja:

Kr. Kvestura v Ljubljani je od 16. oktobra 1942-XX do 31. oktobra 1942-XXI izrekla naslednje kazni zaradi prestopkov prehranbenih določb in zaradi veriženja:

Ker niso oddali svežega in neposnetega mleka: 1. Sattler Kocijan, posestnik, Klečice 4; 2. Ahlin Franciška, posestnica, Ježica 16; 3. Dečman Lovro, posestnik, Stožice 9; 4. Dimnik Ivan, posestnik, Jarše 2; vsi štirje so bili naznanjeni sodni oblasti.

Zaradi zviševanja cen: 1. Kalin Savelj, tovarnar, Gajeva 6, 3000 lir globe; Lavrič Josip, tovarnar, Cankarjevo nabrežje 1, 3000 lir globe, 30 dni zapora obrata; 3. Mergenthaler Adolf, tovarnar, Zaloška 63, 3000 lir globe; 4. Pancar Terezija, gospodinja, Ižanska c. 106, 600 lir globe; 5. Kačič Pavla, prodajalka, Florijanska 22, 300 lir globe; 6. Višnjevec Roman, trgovec, Florijanska 37, 300 lir globe; 7. Jerina Vida, prodajalka, Klezadna 10, 500 lir globe; 8. Mesec Angela, uradnica, Ribniška 11, 500 lir globe; 9. Bucik Anton, prodajalec, St. Petrska 3, 1000 lir globe; 9. Podboršek Helena, prodajalka, St. Petrska 52, 500 lir globe, 10. Gale Josipina, prodajalka, Galjeva 164, 500 lir globe; 11. Miakar Miroslov, trgovec, Velika Colnarska 23, 2000 lir globe, 30 dni zapore obrata; 12. Venturini Ludvik, mizar, Ižanska 141, 500 lir globe.

Zaradi nakupa svinjskega mesa brez Prevodnega dovoljenja: Dolinšek Josip, mesar, Ižanska 46, 2000 lir globe, 30 dni zapore obrata.

Zaradi nakupa govedine in teteline na prepovedan dan: Dular Franc, mesar, Trnovski pristan 4, 2000 lir globe, 10 dni zapora in 30 dni zapore obrata.

Zaradi prevoza krompirja brez predpisane dovoljenja: Camernik Rudolf, železničar, Zelenci log 20, 300 lir globe in zaplenba blaga.

Zaradi prevoza moke brez predpisane dovoljenja: Mokar Stanislav, kurjač, Tyrševa 29, 500 lir globe.

Zaradi odtogevanja blaga redni potrosnji: 1. Jerala Stefanija, gospodinja, Galusovo nabrežje 7; 2. Bec Rozalija, gospodinja, Celovška 90; 3. Renko Antonija, gospodinja, Galetova 10; 4. Jazbec Karel Rožna dolina V/15; 5. Čehovin Ivan, posestnik, Vič 55; 6. Zavašnik Franciška, gospodinja, Viška 42; 7. Zorc Josip, kmetovalec, Vič 13; 8. Zorc Lovro, kmetovalec, Vič 13; vseh 8 je bilo naznanjenih sodni oblasti.

Zaradi prodaje racioniranega blaga brez odvzema odrezkov in zaradi neredno vodenega spiska o prihodu in izdaji blaga: 1. Jezeršek Franc, pek, Zaloška 33, 1000 lir globe; 2. Zorman Marija, trgovka, Stari trg 32, 1000 lir globe in zaplenba blaga; 3. Oblak Josipina, trgovka, Glinška 3, 1500 lir globe; 4. Bertok Mira, trgovka, Vodnikova 167, 2000 lir globe, 10 dni zapora.

Zaradi nakupa tkanin brez nakazne za blago: 1. Jernejčič Stanislav, trgovec, Vrhnik 19, naznanjen sodni oblasti; 2. Zakrajšek Egon, tapetnik, Miklošičeva 34, 500 lir globe; 3. Gol Robert, trgovec, Ulica 29. oktobra št. 7, 500 lir globe; 4. Zeleničkar Ivan, trgovec, Marjini trg 3, 2000 lir globe; 5. Mohar Leopold, trgovec, Ulica 3. maja št. 7, 2000 lir globe.

Zaradi opustitve spiska o prihodu in odhodu blaga: Trnovce Budislav ravnatelj, Levstikova 2, 3000 lir globe in 30 dni zapora.

Zaradi prodaje vina trgatve L 1938 po nedovoljeni ceni: Delich Umberto, trgovec, Hranilniška 6, 1000 lir globe in 5 dni zapora.

Zaradi zlorabe živilskih nakaznic oseb, premeščenih v drugo občino: 1. Lapajne

Zvezni podpoveljnik pregledal šolske kuhinje

Zvezni podpoveljnik si je v spremstvu zvezne nadzornice 6. t. m. ogledal šole na Viču, na Cozjovi cesti, Šmartinski cesti, v Zelini jami ter dela, ki so trenutno v teku na Prulah, da bi se prepričal v poslovanju šolskih kuhinj. Ugotovil je popoln red v kuhinjah in v jedilnicah, v shrambah in živilskih zalozah, popolno in pisrčno sodelovanje vodnih krogov in uslužbencev ter popolno organizacijo in redno poslovanje kuhinj. Izrazil je vsem prizadetim svoje popolno zadovoljstvo.

Alfonz, zasebnik, Domobraska 23, 4500 lir globe; 2. Feldstein Terezija, prodajalka, Cerkvena ulica 15, 500 lir globe.

Zaradi prodaje tkanin brez bonov za nakup: Fogl Franc, ravnatelj tvrdke »Storac«, Celovška 280, 500 lir globe.

V mesecu septembru tekočega leta je ljubljansko kazensko sodišče izreklo naslednje kazni zaradi prekrškov prehranbenih določb in zaradi nedovoljene spekulacije:

Zaradi povziranja cen: 1. Gradnik Lovro, Pokopališka 8, 200 lir globe, 7 dni zapora; 2. Jurman Milan, Pod hrusko 4, 200 lir globe, 7 dni zapora; 3. Sesar Ignacij, Ciglarjeva 15, 200 lir globe, 7 dni zapora; 3. Višnjevec Roman, Vožarski pot 1, 7 dni zapora.

Zaradi nakupa blaga, izvirajočega iz tatvine: 1. Zavri Anton, št. Peterska 49, 100 lir globe, 15 dni zapora; 2. Zavri Emilija, št. Peterska 49, 10 dni zapora.

Okrajno glavarstvo v Logatu je v septembru tega leta zaradi prekrškov prehranbenih določb obsodilo Gaveza Vinka Nadlesk 13, občina Stari trg, na 250 lir globe, 5 dni zapora in zaplenbo blaga, ker je prodajal racionirano blago proti prehranbenim predpisom.

Okrajno glavarstvo v Novem mestu je v mesecu oktobru tega leta izreklo naslednje kazni zaradi prekrškov prehranbenih določb in zaradi nedovoljenega veriženja:

Zaradi nakupa tkanin brez oblačilnih odrezkov: 1. Miklič Ana, trgovka, Novo mesto, trg Littorio, 100 lir globe; 2. Medic Ivan, trgovec, Novo mesto, trg Littorio 12, 300 lir globe.

Zaradi prodaje tkanin brez oblačilnih točk: Kadivec Anton, Ljubljana, Nasip sv. Petra, 100 lir globe.

Ker ni prijavil prašiča: Košček Josip, delavec, Novo mesto, 200 lir globe.

Zaradi skrivnega zakola in prodaje teletčjega mesa: Kolenc Franc, kmet, Gornje Ponikve 9, občina Trebnje, 150 lir globe in zaplenba blaga.

Ker je prejemal v mlajše večje količine žita nego so določene in zaradi nerednega vodenja spiska o prihodu in izdaji blaga: Blažič Ivan, minar, Novo mesto, Prešernova 16, 200 lir globe.

Ker so nosili v mlajše preko določene količine: 1. Mihalič Marija, Smihel 23, občina Smihel-Stopiče, 50 lir globe in zaplenba blaga; 2. Jerman Angela, Pirča vas 13, Smihel-Stopiče, 50 lir globe in zaplenbo blaga; 3. Krnc Franc, Zabja vas št. 2, Smihel-Stopiče, 50 lir globe in zaplenba blaga.

Japonski dar

siamskemu prebivalstvu

Bangkok, 7. nov. s. Vrhovni poveljnik japonskega ekspedicijskega zbora v južnih pokrajinah general Hisaichi Terauchi je v znak prijateljstva Japoncev nasproti prebivalstvu v Tajui izročil krajevnim oblastvom veliko darilo semen, živih in zdravih sredstev, da bi nekoliko olajšal pomanjkanje in škodo, ki ju je prebivalstvo utrpelo zaradi nedavnih poplav. Darilo je izročil japonski vojaški predstavnik pri tukajšnjem poslaništvu ministru Luangu Pibulu, ki se je v imenu naroda toplo zahvalil zanj.

Naročite se na romane Dobre knjige!

Dotrpela je moja draga žena

KATARINA HAM

vd. PIRC, rojena ZORIČ

po dolgi mučni bolezni, v 69. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb drage pokojne bo v torek, dne 10. novembra 1942, ob 3. uri

popoldne z žal, kapela sv. Janeza, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 16. novembra 1942,

ob 7. uri v župni cerkvi Sv. Janeza Krstnika.

Ljubljana, dne 8. novembra 1942.

Žalujoči soprog in ostalo sorodstvo

Dotrpel je po dolgi mučni bolezni v 52. letu starosti, spravljen z Bogom naš nadvse ljubljani mož, oče in sin, gospod

KLUN MILAN

lesni trgovec

V prerani grob ga bomo položili na pokopališču pri Sv. Križu v sredo, dne 11. novembra 1942, ob 1/3. uri popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah. Prosimo tihega sožalja.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto, dne 14. t. m. ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljudstvo obračunava s komunističnimi zločinci

Dejanski odpor prebivalstva proti komunizmu vedno bolj narašča in se širi

Kakor so se pred tedni vrstile vesti o razkritih komunističnih zverstvih, tako se sedaj vrstijo poročila, ki pričajo, kako se med vsem prebivalstvom širi in razrašča dejanski odpor proti komunizmu in vsemu, kar je z njimi v zvezi. Naše ljudstvo je miroljubno in potrpežljivo, toda mera komunističnega strahovanja je presegla vse meje. Ljudje so se že povsod otreli strahu in malodušja, ki so jim v skušali vcepiti komunistični teroristi, da bi jih z njuno pomočjo strahovali in naredili za svoje poslušno orodje. Ljudje po deželi se sedaj pozumno postavijo komunistom po robu, kjer koli na nje nalete, ter dosega pri tem vedno večje uspehe.

V »Jutru« smo že zabeležili vrsto primerov, kako so kmečki možje in fantje prišli zlozlasne teroriste ter jih storili neškodljive. Nedavno smo na kratko omenili dogodek, ki se je v drugi polovici oktobra odigral na Brodu v novomeški okolici. Tam je strahoval ljudi prosluli partizanski kolovodja Janez Vovčič iz Šmihela. Ko je nekoga dne spet nalezl na nekoga kmečkega posestnika ter ga obsul s svojimi surovimi grožnjami, se ta ni dal več ustrahovati, čeprav ni imel nobenega orožja. Pograbil je vile in se z njimi spustil v boj z oboroženim razbojnikom. V tej neenaki borbi mu je zadal z vilami smrtno poškodbo, tako da je Vovčič nato umrl. Vsi prebivalci so si oddahnil, ko se je razvedelo, da jih odsej ne bo mogel več strahovati.

Enako pozumno sta se postavila dva fanta iz stiške okolice. Tam je bil eden najboljši krovčar komunistov neki Vinčo Zajec iz Oselce pri Krki. Veljal je za glavnega partizanskega rablja vse okolice. Čeprav je star šele 21 let, ima na vesti mnogo umorov. Sam se je večkrat bahal s tem in je v znak svojega krivništva nosil rdečo ovratnik. Ko se je partizanska četa, kateri je pripadal Zajec, razbežala na vse strani, se je njen krivnik nekaj časa skrival, potem pa se je spet zbralo

par njegovih pajdašev. Z njimi je začel na novo rogoviliti po gozdovih v okolici Krke in Stične. To je napotilo dva pogumna kmečka fanta, da sta sklenila za vsako ceno narediti konec njegovemu zločinskemu početju.

Oba fanta sta začela Zajca sistematično zasledovati. Nekaj dni je bilo njuno prizadevanje brezuspešno, predzadnji petek, dne 30. oktobra, pa sta proti večeru nalezla nanj v nekem gozdu v neposredni bližini Oselce. Komunistični zločinec ju ni spoznal in tako se jima je posrečilo, da sta ga obvladala, preden je mogel seči po revolverju, ki ga je imel za pasom. Zvezala sta ga in odvedla na Muljavo, odkoder so ga potem z vozom odpeljali na Krko, kjer ga je doletela zaslužena kazen.

Vinku Zajcu očitajo poleg drugih zločinskih umorov tudi umor lastnega brata Toneta in sestre Angele, ki sta obsojala njegovo zločinsko početje. Prebivalstvo je daleč naokrog z olajšanjem in zadovoljenjem sprejelo vest, da je ta poklicni morilec, ki je vtil ljudem toliko strahu, prijet in se ga v bodoče ni treba več bati.

V drugi polovici septembra je oddelek partizanov, ki se je bil zbral v okolišnih gozdovih, napadel vas Hinje, iz katere so komunisti popreli pobili že več ljudi. Partizani so vas obkolili in pozvali prebivalce, naj se jim vda. Prepričani so bili, da se jih ljudje še vedno tako boje kakor nekdaj in da se jim bodo brez odpora pokorili. Toda močno so se zmotili. Pod vodstvom župana Franca Skebete so se možje in fantje iz vasi hitro zbrali ter se postavili partizanom v bran. Po kratkem boju so domačini pognali komuniste v beg in tako vsa rešili.

Taka in podobna poročila prihajajo od vseh strani naše pokrajine. Ona kažejo, kako trdno je ljudstvo odločeno, z vsemi silami pripomoči k popolnemu iztrebljenju vsake komunistične miselnosti in vsakega komunističnega izživeljanja v naših krajih.

zbornice s proslavo 20letnice delovanja te ustanove. Slavnosti sta se udeležila italijanski poslanik v Berlinu in župan Frankfurt. Predsednik zbornice comm. Giuseppe Penasa (Berlín) je podal obširno poročilo, iz katerega sledi, da je število članov zbornice v zadnjih letih naraslo na eno tretjino. Tudi obseg poslovanja se je zelo razširil. Nove naloge so nastale zbornici v zvezi s preosnovo gospodarskega sistema v obeh državah in z razširjenjem informativne službe za člane. Delokrog zbornice obsega tudi nadzorstveno službo glede dobav določenih predmetov. Zbornica med drugim nadzira v interesu nemško-italijanske trgovine redne dobave sadja in sočiva iz Italije. Na obnem zboru je bil za novega podpredsednika izvoljen cav. Cesare Soravia.

— **Bolgarski tobak za Italijo.** Iz Sofije poročajo, da je bil v nedavno sklenjenem italijansko-bolgarskem trgovinskem sporazumu med drugim določen povečan kontingent za izvoz bolgarskega tobaka v Italijo. Enoletni kontingent je določen na 3,5 milijona kilogramov, to je za 0,9 milijona kilogramov več kakor doslej. — S sešezem v Rimu in v glavni 5 milijonov lir je bila ustanovljena družba SAITAB (Società per Azione Italo-Tedesca Tabacchi), ki ima namen predelovati surovi tobak predvsem iz Orienta in ga izvažati. 51% delniške glavnice je v italijanskih, 49% pa v nemških rokah.

— **Dovoz ukrajinske goveje živine in živil v Nemčijo.** Iz Berlina poročajo, da je državni urad za gospodarstvo z živino pričel z dovozom goveje živine iz južnega dela zasedene Sovjetske Rusije. Živina se ovažava v velika nemška mesta. Nadalje poročajo iz Berlina, da se v rastoči meri dovažajo tudi druga živila iz področja Vzhodne Evrope, kar bistveno olajšuje nemško prehrano. Po najnovejših vestih gre sedaj dnevno 20 posebnih vlakov z raznimi živila iz Ukrajine v Nemčijo. Pri tem je treba še vpoštevati velike količine živil, ki jih iz Ukrajine dobiva nemška vojska v Sovjetski Rusiji.

— **Obilna turška letina bombaža.** Iz Anakare poročajo, da je letošnji pridelek bombaža prav znaten. V okolišču Čukurova računajo s pridelkom 200.000 bal (lani 130.000 bal). Tudi kakovost je letos boljša. Na egejskem področju pa se ceni letina na 500.000 bal (lani 480.000).

— **Francoška vinska letina.** Letos je tudi v Franciji vino bolje obrodilo kakor lani. Celotni pridelek se ceni na 57,5 milijona hektolitrov v Franciji sami in na 13,5 milijona hektolitrov v Alžiru.

— **Obrestna mera za blagajniške bone v Srbiji.** Z veljavnostjo od 1. novembra je srbska Narodna banka povišala obrestno mero za blagajniške zapise, in sicer za 3-mesečne od 2 na 2,5%, za 6-mesečne od 2,5 na 2,75%, za 9-mesečne od 2,75 na 3%, in za 12-mesečne od 3 na 3,5%. To zvišanje velja od 1. januarja prihodnjega leta tudi za stare blagajniške zapise. Banke in hranilnice bodo tako glede na obrestno mero za hranilne vloge doble možnost naložiti svoja razpoložljiva sredstva v te blagajniške zapise, ker jim je sedaj omogočeno, da bodo lahko krile pasivne obresti in stroške.

— **Borba Švedske proti inflaciji.** Ob otvoritvi švedskega parlamenta se je švedski ministrski predsednik Hansson v svojem govoru obširno pečal z načrtom vlade za pobijanje inflacijske nevarnosti. Ciničiji, ki privlačijo na naraščanje cen, so deloma taki, da se dajo z oblastvenimi ukrepi obvladati. — Vlada je stopila v stike z velikimi organizacijami delodajalcev in delojemalcev zaradi sodelovanja pri pobijanju inflacijske nevarnosti. Predvideni ukrepi gredo za tem, da se prepreči nepotrebno dvigovanje cen na ta način, da se odpravi pomanjkanje delovnih moči in da se absorbira odvečna kupna moč. Doseči se mora stabilizacija mezd, ki naj bo izhodišče za splošno stabilizacijo oziroma blokiranje cen. Mobilizirati je treba skrite rezerve delovnih moči na 2. strani pa naj se povpraševanje po delavcih zmanjša na ta način, da se omeji ona proizvodnja, ki v današnjih razmerah ni življenjsko važna. Prevelika likvidnost na denarnem trgu ne sme spopadati s stvarno enoto. Likvidnost na denarnem trgu je treba omejiti z ukrepi za absorbiranje odvečne kupne moči, deloma s poostrenim obdavčenjem, pri čemer je misliti predvsem davke na luksuz in zabavo. Letos je letina razmerna dobro izpadla, tako da tudi s strani oskrbe prebivalstva z živili in najvažnejšimi potrošninami dobrinami ni nevarnosti za nadaljnje dvigovanje cen. Tudi je Švedska znatno dvignila svojo proizvodnjo. Tako bo proizvodnja jekla dosegla letos rekordno višino 1,2 milijona ton. Proizvodnja celulozne volne znaša sedaj 7000 ton

In un porto dell'Africa Settentrionale: imbarco su una nostra nave ospedale di prigionieri ammalati e feriti — Vkrčavanje bolnih in ranjenih ujetnikov na italijansko bolniško ladjo v neki luki Severne Afrike

in se bo prihodnje leto s pričetkom obratovanja nadaljnje nove tvornice podvoji. Glede oskrbe prebivalstva s kruhom je Švedska navezana na lastno proizvodnjo. Pridelek žita je bil letos večji nego lani. Navzlic temu bodo letos porabili 50.000 ton ječmena za mešanje s krušno moko. Pridelek krompirja pa je bil letos slabši in je zato vlada prepovedala uporabo krompirja za krmiljenje živine. Na razpolago je tudi manj svinjskega mesa, kar pa bo trajalo le do decembra, ko bo možno zopet obroke povečati.

Leonidi na jutranjem nebu

Na istem kraju na vzhodu, kjer zvečer vzhaja sijajni planet Jupiter pod dvojčkom Kastorjem in Poluksom, se dve uri pozneje dviga glava Leva, nato pa ves Lev s svetlo kraljevsko zvezdo Regulom. V ranih urah od 10. do 16. novembra — najmočnejše morda 13. t. m. — razpošilja Leva glava tako imenovane Leonide. To so Levji meteorji ali Levji utrinki. Kdor je toliko potrpežljiv, da si hoče to lepo nebesno igro ogledati, naj stori to v času od 3. do 4. zjutraj, dokler je še tema.

Leonidi so zelo zasloveli zaradi svoje zgodovine. Leta 1766, so baje zvezdogledi opazovali razburljiv prizor, ki ga je nato ljudska govornica spravila v neposredno zvezo z uničujočim potresom. Leta 1799. a sic v jutranji uran 12. novembra je Aleksander Humboldt opazoval tisoče utrinkov in žarečih krogel, nekatere celo po žarkem sončnem zahodu. Zlasti obilen roj je bil v novembru 1833 in 1866. Nato pa so Jupiter, Saturn in Uran, ki v 33-letni krožni dobi obkrožajo Sonce v ogromni elipsi, tako pritiskali Leonide na stran, da lahko opazujemo le še stranske begune celotnega roja meteorjev. Vendar se lahko še vedno primerjajo kakšna presenečenja. Jedro Leonidov tvorijo sestavni deli razkrojenega prvega Templovega kometa, čigar obtok traja po računih astronoma Oppolzerja 33 let, kolikor znašajo tudi obdobja med leti, v katerih so bili roji Leonidov posebno gosti.

Narodno gledališče

DRAMA

Torek, 10. novembra: ob 16.30 **Šestero oseb išče avtorja.** Red Tork. Sreda, 11. novembra: ob 16. **Hamlet.** Red Sreda. Četrtek, 12. novembra: ob 16.30 **Gradbenik Solnes.** Red Premierski. Petek, 13. novembra: ob 15. **Oče naš.** Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Henrik Ibsen: »Gradbenik Solnes. Prihodnja dramska premiera, ki bo 12. t. m. v režiji: Marije Vere ter prevodu in inscenaciji inž. arh. B. Stupice, bo uvrstila v spored eno izmed nadvse zanimivih Ibsenovih dram, delo avtobiografskega značaja, v katerem je izpovedal dramatik marsikaka osebnostna dognanja iz svojega umetniškega življenja. Po daljšem presledku bo nastopil v novi uprizoritvi Ivan Levar v naslovni vlogi Solnesa, njegovo ženo Alno

bo igrala Marija Vera, Hildo Wanglovo pa Bolnar Ukmarijeva.

L. Pirandello: »Šestero oseb išče avtorja. Komedija v zarodku v treh dejanjih. Osebe komedije: oče — VI. Skrbnišek, mati — Šaričeva, pastirka — Danilova, sin — Jan. Osebe gledališke družine: režiser — P. Kovič, igralci: Nakrst, Peček, Gorinšek, Plut, Košuta, igralke: Gabrijelčičeva, Kraljeva, Starčeva, Sincinova, Gorinkova, inspicijent: Vertin, sufler — Benedičič, odrski mojster — Leben, rekviziter — Košič, vratar — Brezger. — Režiser: prof. O. Sest.

OPERA

Torek, 10. novembra: ob 16. **Don Pasquale.** Red B. Sreda, 11. novembra: ob 16. **Traviata.** Red A. Četrtek, 12. novembra: ob 16. **Seviljski brivec.** Red Četrtek. Petek, 13. novembra: Zaprt.

G. Donizetti: »Don Pasquale. Komična opera v treh dejanjih. Osebe: Pasquale — Betetto, Malatesta — Janko, Norina — Ivančičeva, Ernesto — Lipušček, notar — Jelnikar. Dirigent: A. Neffat, režija in scena: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

Preveč črncev!

Kakor znano, so ameriške čete v Angliji, one, ki naj bi bile pripravljene za tako zvano »drugo bojišče«, zbrane predvsem na severnem Irskem. Kakor poročajo listi, je v teh četah od dne do dne več črncev. Ta poplava črncev v ameriški ekspedicijski vojski zbujala, kakor čitamo, odpor tudi v Angliji. Angleška revija »New Statesman and Nation« je namreč nedavno z obžalovanjem zabeležila to stanje, češ, da utegnejo tuli v Veliki Britaniji nastati predsodki proti teli rasi... Navzlic temu pa se stanje ni niti najmanj spremenilo in položaj je baje celo povsem drugačen, kakor ga je naslikala navedena revija. Baje namreč prebivalci mest, kjer so nastanjene ameriške čete, rajši obujejo s črnci kakor pa z anglosakšimi Američani. Medtem ko so »belci« oholega ponašanja in odbijajo vnet drugim tudi zaradi svoje naklonjenosti alkoholu, se baje črnci vsaj za sedaj zadržujejo neprimerno bolj korektno in mirno, spoštujejo angleške navade in običaje.

Prav zaradi te prednosti, ki jo so domačini kazali do črncev nasproti ostalim Američanom, je prišlo že do incidentov. Tako so na primer ameriške vojaške oblasti v Angliji prepovedale črncem posejanje nekaterih lokalov, kakor tudi, da ne smejo kupovati piva ali kave, kjer se goste beli ameriški vojaki. Angleška javnost baje gleda po strani to ločitev belcev in črncev. Resnica v vsej tej zadevi pa je takšna: ameriške bele čete v Veliki Britaniji so zaradi svojega oholega obnašanja tako razdražile sicer flegmatične Angleže, da so se iz odpora proti njim rajše postavile na stran črncev, proti katerim lahko še uveljavijo svojo vzvišenost, ki je ameriški belci seveda ne priznavajo in ki se iz nje velno bolj norčujejo...

Gospodarstvo

Nove oblačilne izkaznice

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal v zvezi z novimi oblačilnimi izkaznicami naslednjo naredbo:

Od 1. novembra t. l. pa do 31. decembra prihodnjega leta morajo odrasli obeh spolov kakor tudi dečki in deklice kupovati tekstilne izdelke, ki so vezani na izkaznice samo s »posebnimi oblačilnimi izkaznicami« (svetlosive barve), otroci obeh spolov od dovršenega 1. do dovršenega 4. leta pa samo z »otroškimi oblačilnimi izkaznicami« (rožnate barve).

Naslovniki gornjih izkaznic smejo uporabiti po eno tretjino odrezkov z arabskimi številkami in po eno tretjino odrezkov z rimskimi številkami v naslednjih treh razdobjih:

1. od 1. novembra 1942-XXI do 31. marca 1943-XXI.
2. od 1. aprila 1943-XXI do 31. avgusta 1943-XXI.
3. od 1. septembra 1943-XXI do 31. decembra 1943-XXI.

Izjemno je tudi v prvem razdobju dovoljena nabava predmeta, za čigar nakup je treba po vrsti nakaznice odrezati več kakor 40 odrezkov z arabskimi številkami (pri osebni oblačilni izkaznici) ali 24 odrezkov (pri otroški oblačilni izkaznici), ako dotlej ni bilo še nobenega nakupa z uporabo arabskih števil.

Za nakup prejice za šivanje, vezenje, krpanje in podlaganje so veljavne abecedne črke A do I. Črke A, B in C se lahko uporabljajo v prvem razdobju (od 1. novembra t. l. do 31. marca prihodnjega leta), črke D, E in F v drugem razdobju (od 1. aprila do 31. avgusta prihodnjega leta), črke G, H in I pa v poslednjem razdobju (od 1. septembra do 31. decembra prihodnjega leta).

Tabela A (izdelki, ki so vezani na izkaznice) in tabela B (izdelki, ki niso vezani na izkaznice) iz navedbe Visokega komisarja z dne 8. novembra 1941-XXI št. 144 se z novo naredbo nadomeščata z novima tabelama A in B.

Vse določbe, ki nasprotujejo določbam

te naredbe, ali ki z njimi niso združljive, se razveljavljajo.

Sprememba seznamov točk

Kakor je razvidno iz gornje naredbe, bomo odsej imeli samo dve različni izkaznici, in sicer za odrasle, dečke in deklice enotno izkaznico v svetlosivi barvi, za otroke od 1. do izpolnjenega 4. leta pa drugo rožnate barve. Sistem točk je ponostavljen, ker so številni predmeti združeni v nove skupine. Pri novi določitvi števil točk za tkanine je merodajna predvsem teža, ker je to najbolj v skladu z nameni racionaliranja. Izjema velja samo za tkanine za delovne obleke, kjer je določeno najmanjše število točk in se teža ne upošteva.

Tudi število točk za konfekcijske obleke je določeno v razmerju z uporabljenim teko tkanino. Tako je na primer določeno za moško obleko (jopič, telovnik, hlače), če je izdelana iz blaga, ki tehta preko 300 g na 1 kvadratni meter za odrasle moške 83 točk in za dečke 42 točk; za obleko, ki je izdelana iz lažjega blaga, pa 56 odnosno 28 točk. Za zimski plašč iz blaga, ki tehta preko 500 g na kvadratni meter, je določenih za odrasle 85 točk in za dečke 51 točk, za plašč iz lažjega blaga pa 71 odnosno 40 točk. V seznam racionaliranih izdelkov so sedaj všteti tudi ovratniki.

Za žensko obleko iz blaga, ki tehta preko 200 g na kvadratni meter, je določenih 44 točk in za deklice 33 točk; za obleko iz lažjega blaga pa 23 odnosno 17 točk. Za ženski plašč iz blaga, ki tehta preko 200 g kvadratni meter, je določenih 77 točk in za deklice 45 točk, za plašč iz lažjega blaga pa 38 odnosno 23 točk.

Nove seznane točk iz tabele A bomo še objavili v celoti.

Gospodarske vesti

— **Zasedanje nemško-italijanske trgovniške zbornice.** V Frankfurtu je bila te dni skupščina nemško-italijanske trgovniške

KULTURNI PREGLED

Knjiga in občinstvo

G. Rodé, vodja naše največje ljudske knjižnice, je priredil med številnim občinstvom šentjakobske knjižnice anketo, katere izsledki niso zanimivi samo za knjižničarje, marveč tudi za splošno kulturno kroniko. Redni obiskovalci te knjižnice so prejeli poseben formular s šestimi vprašanji, na katera naj bi kratko odgovorili. Poizkus je za naše občinstvo nenavaden in je imel začudo slab odziv, zlasti iz vrst intelektualcev, ki si izposojajo v tej knjižnici. Tako je prišlo samo 247 odgovorov, in sicer 153 moških in 94 žensk. Relativno večino imajo dijaki in dijakinje, ki jih je odgovorilo 117, med njimi 26 vseučiliških slušateljev obeh spolov. Dalje je odgovorilo 47 uradnikov in uradnic, 13 učiteljev in učiteljic, samo 5 profesorjev in profesorice, 5 inženjerjev, 3 trgovci, 6 trgovskih pomočnikov in pomočnic, 9 obrtnih pomočnikov, 1 delavec, 2 oficirja in dr. Mnogi odgovori so iz peresa soprog uradnikov, trgovcev, obrtnikov i. dr. Število odgovorov ni tako, da bi nam omogočali presojanje po stanovih: Kaj bolj zanima ta stan in kaj onega; prav tako ne moremo spričo tako skromnega odziva in tako različnih odgovorov sklepati nič splošnega. Odgovori ostajajo pričevanje individualnega okusa in so zanimivi samo s te strani; iz njih dobimo nekaj gradiva k vprašanju, kaj berejo naši ljudje v sedanjem zgodovinsko tako velikem času.

Najbolj priljubljena knjiga

Prvo vprašanje se je glasilo: Katera izmed knjig, ki ste jih prebrali v zadnjem

času, Vam je najbolj ugaljala? Tako naj bi anketa prinesla naslove kakih desetih najbolj čitanih knjig. Velik del odgovorov pa ne kaže razumevanja za smisel tega vprašanja, ker navajajo več imen in knjig; med prečitanimi knjigami se ljudje, kakor kaže, niso mogli odločiti za eno samo knjigo, kar bi zahtevalo premišljevanja in preudarjanja. Okusi so zelo različni in postajajo zanimivi šele tedaj, ko več oseb izbere isto knjigo. Zaradi tega smo izmed knjig, ki so jih udeleženci ankete postavili na prvo mesto, izbrali avtorje in dela, ki se pojavljajo v več odgovorih.

Iz slovenskega slovstva je dobil največ glasov Finžgarjev zgodovinski roman »Pod svobodnim soncem«, pogostje se omenjajo mlajši realisti, zlasti M. Kranjc, dalje VI. Bartol z »Alamutom« in »Al Arafom«, Jalen s »Tropom brez zvoncev«, Ingolč z romanom »Na splavih«, Mira Pucova z »Obrazom v zrcalu«, Ivan Bučar s »Kočo na robu«.

Iz tujih slovstev je na prvem mestu — Karel May s raznimi deli, predvsem z »Winnetou«, vendar pa se takoj za njim vrste z večjim številom glasov resnejša dela, kakor so: Sienkiewiczjevi romani, Mitšellove »V vrtincu«, Axela Muntheja »Mont San Michele«, Tolstoja »Vojna in mir« in »Ana Karenina«, Dostojevskega »Bratje Karamazovi«, A. Luthra »Demone«, E. Curia »Gospa Curijeva«, Gorkega »Tihhi«, Raymonda »Kmetje«, Solohova »Tihhi Done«, Galsworthyja »Saga o Forsythih« in »Temni cvet«; zanimajo tudi Jack London z raznimi deli, Buckova z »Dobro zemljo«,

Marta Ostenso s »Klicem divjih gošč, Timmermans, Cronin in drugi. Iz italijanske literature v originalu se navajata Fogazzarov »Piccolo mondo antico« in Beltramellija »L'ombra del mandorlo«. Zanimanje za italijansko knjigo narašča.

Skozi goščavo imen

Mnogi so odgovorili na drugo vprašanje: Katere pisatelje najrajši čitate in jih priporočate tudi drugim? Nekateri so se zadovoljili z nekaj imeni, drugi pa so izpolnili vseh pet razpoložljivih vrst z imeni domačih in tujih avtorjev. V tej goščavi imen, ki naj označujejo danes razširjeno literaturo, opazamo nekatere klasične, kakor so Shakespeare, Goethe, Dickens, dalje prav pogosto Tolstoja in Dostojevskega, Sienkiewiczja in Jacka Londona, vendar opazamo tudi one, ki jih ni: tako nihče ne navaja in ne priporoča antičnih avtorjev, ne Cervantesovega »Don Quijota«, ne drugih temeljnih del evropske slovstvene kulture. V splošnem opazamo, da prevladuje zanimanje za realistične pisatelje, prav posebno pa postanemo pri pregledovanju teh imen pozorni na pojav, kako zelo se čitatelji iz tega kroga zanimajo za skandinavsko slovstvo.

Roman ali novela?

Tretje vprašanje: »Kaj pogaščate v naši knjižnici? Ali bi želeli več poučne literature?« — se tiče predvsem samo knjižnice. Kolikor ne gre za praktične zahteve (nov katalog in pod.), se ostali odgovori izkazuje za čim večjo izpolnitvev poučne literature. Čitatelji Karla Maya in podobnih avtorjev seveda niso odgovorili na to vprašanje.

Najzanimivejši so odgovori na vprašanje: Kaj rajši čitate: romane ali novele? Je to majhni plebiscit o vprašanju, ki zanima

tudi slovstvene teoretike. Velik del gre molče preko tega vprašanja, ali pa se zadovoljujejo s stereotipnim odgovorom, da jim je vseeno, samo da je čtivo dobro. Nekateri se izrekajo za roman proti noveli, le prav malo jih je, ki priznavajo, da imajo novele rajši od romana. V splošnem lahko rečemo, da novela ni priljubljena, roman ima veliko večino zase. Nekateri skušajo utemeljiti svojo izjavo. Navajamo najzanimivejše odgovore:

»Novele mi ne ugajajo, ker se njihov zaključek po navadi ne sklada z željami čitatelja in je vsake prehitro konec.« (Neka prodajalka.) »Dobre romane imam raje kakor slabe novele in dobre novele raje kakor slabe romane.« (Sopraga odvetnika.) »Novele se mi zde preveč hladne. Najsi tudi iz dogodka, ki ga opisuje novelist, sklepam na lepe značaje, vendar je vse tako površno in hladno podano, da me prav nič ne prevzame.« (Akademsko izobražena žena.) »V novelah je dejanje preveč strnjeno, zato jih ne morem doživeti tako polno kot v romanih. (Sopraga sodnika.) »Novelistične zbirke utegnejo sicer biti lepe, vendar so redke; stare so močno »narejene«, nove pa rade bolno medle ali pa od same modrosti slabo umljive.« (Sopraga višjega uradnika.) »Novelistične zbirke so predolgčasne.« (Sopraga delovodje.) »V tujem slovstvu rada čitam romane, v domačem novele.« (Sopraga inženjerja.) »Romani so izpolnjeni in zaključeni, medtem ko so novele ponavleč bežne skice, ki mi posebno v teh časih ne prijaajo.« (Inženir.) »Novele mi ne ugajajo, ker po navadi ne najdem v njih tega, kar si želim od knjig.« (Sopraga čevljarkega mojstra.) »Vzrok, da mi novele takisto ne ugajajo, je ta, da je v novelah preveč fantazije, ni pa prave

vsebine in največkrat tudi ne pravega konca.« (Sopraga soferja.) »Ugajajo mi romani, kakor tudi novele, vendar postavljam največkrat novelistične zbirke v ospredje.« (Sopraga uradnika.) »Romane imam raje; tudi pri najboljših novelah imam občutek, da pisatelj ni mogel povedati vsega in da je ostalo vse nedogodeno. Roman je slika, novela osnutek. To seveda ne drži vedno, res je pa menda, da se lahko pisatelj povsem pokaže ter razmahne kakor tudi izkaže le v romanu, čeprav je včasih morda težje napisati roman kakor novelo. (Novinar.) »Novele mi zaradi svoje enostavnosti ne morejo osredotočiti mojih misli nase in mi tako pomagati, da pozabim današnji čas. (Castnik v p.) »Nisem ravno nasprotnik novel, vendar mi bolj ugajajo romani, v katerih je kaj globokega.« (Krojaški pomočnik.) »Prav za prav oboje rad čitam, le da se nekatere novelistične preveč omejujejo na samo lično opisovanje. Močnih epikov nam manjka v noveli.« (Poklic neznan.) »Rajši čitam novele.« (Trg. poslovođa.) »Ob svojih prostih urah najraje čitam kriminalne romane, ki me najbolj duševno spopeljejo.« (Inženir.) »Po razpoloženju menjam. (Profesor.) »Dobro delo čitam vedno rad, pa naj bo roman ali novela.« (Ravnatelj.) »Najrajši čitam znanstvene knjige. Ne poznam novel, ki bi se mi zdele vredne čitanja.« (Učitelj.) »V noveli se globoko misli ne morejo povedati povsem razumljivo in popolno.« (Uradnica.) »Če izjemoma sežem po beletristiki, mi je ljubši roman kakor boljše pisatelja, kjer je običajno globlje zasnovan.« (Okrajni načelnik.) »Ne maram niti romani niti novele.« (Visoki uradnik.) »Novele so prekratke; komaj se v zgodbo vživim, pa že konča.« (Višji

Kronika

Italijanski kulturni zavod na Dunaju bo svedčano pričel 12. t. m. novo akademsko leto. Svečanost bo v zavodovi veliki dvorani, kjer se bodo zbrali predstavniki dunajskih političnih in akademskih oblastev. Zgodovinar fasističnega pokreta Ekse, Gioachino Volpe, profesor rimske univerze in član Kraljeve akademije znanosti, bo predaval o dobi, v kateri živimo.

Visoka subvencija samostanom na Dunaju — predsednika so samostani na sveti gori Athosu prejeli visoko subvencijo 70 milijonov drahem. Ki jih bodo uporabili za bavo življenja za menihe. Krakor znano, je na gori Athosu 17 grških samostanov s preko 3.500 menihi. Samostani so večji del iz dobe bizantinskih cesarjev in so v njih velike dragocenosti in bogate knjižnice.

Rimsko kulturno delo. Rimski guverner je prevzel pokroviteljstvo nad predavanji Zavoda za rimske študije. Predavanja, ki so visokega kulturnega pomena, zaslužio vsako leto posebno spoštovanje. V preteklem poslovnem letu je bilo 500 predavanj, in sicer je od tega predavalo 130 inozemcev, poslušalo pa jih je 30 narodov, vsega skupaj je bilo 350.000 poslušalcev. Ta ustanova obstoji že 18 let in jo vodi Galassi-Paluzzi. S predavanji so združili tudi koncerti Glasbene akademije sv. Cecilije, nad katerimi ima Rim prav tako pokroviteljstvo. Pod oznako »Settimana Romana« (rimske tedni) znana italijanska predavanja, ki jih v inozemstvu prireja zavod za rimske študije, je prav tako pod neposrednim pokroviteljstvom Rima.

Vitezi železnega križa predavajo nemški mladini. V Berlinu so bili povabljeni v zbor številni odlikovanci z viteškim križcem reda železnega križa. Večje številne med njimi tvorijo odlikovanci izpred Stalingrada. V Berlinu jih je sprejel državni mladinski vodja Axmann. Zdej pa so se razšli odlikovanci po državi, da bodo predavali mladini o svojih vojnih izkušnjah in občutljivostih.

Razširjenje generalnega okrožja Krina. »Deutsche Ukraine-Zeitung« je pred dnevi poročala, da je bila Nogajska stepe priključena generalnemu okrožju Krinu kot njegov severni del in je vse poslovanje že prevzela nemška civilna uprava.

Blaten dež nad San Remom. V starem delu San Rema se je primeril te dni nenavaden prirodni pojav. Krakor poročajo »Stamps«, je nekaj minut deževal blaten dež. Blato je pokrilo terase, strehe in ceste in je pomenzalo razbešenilo perilo. Prirodni pojav je bil tem bolj čuden, ker je bil omejen le na del mesta.

Gradnja sinagog v Bolgariji prepovala. Bolgarsko uradno glasilo je nedavno objavilo odredbo komisarija za židovska vprašanja, po kateri se bodo v vseh občinah, kjer živi najmanj 50 židovskih družin, od države ustanovila židovska združenja, katerih vodstvo bo imenovano od komisariata. Vsa dosedanja židovska društva in ustanove izgube pravico do obstoja. Sinagoge bodo dovoljene samo v krajih, kjer živi najmanj 150 židov, novih židovskih molitnic pa sploh ne bodo smeli več graditi. Židih izpraznjene hiše in stanovanja bodo do 70% na razpolago bolgarskemu prebivalstvu.

Katagorski lov na jastoge poročajo s katagorskega otoka Anhoita. 6 ribiških ladij se je te dni vrnilo z ribolova. Ribiči so pripeljali nič manj kakor 2000 kg jastogov, ki so jih vlovili v mreže. Jastogi se prodajajo na Danskem po 340 krone kilogram, kar ljudje pomnijo, še ni bilo takega ribiškega plena jastogov.

Amnestija tudi na Madžarskem. Madžarski uradni list je objavil 29. oktobra odlok državnega upravitelja, ki odpušča kazni vsem tistim obsojenecem, ki so si pridobili kakršne koli vojaške zasluge v sedanjih usodni vojni. Zlasti so upoštevani invalidi. Črtajo se jim zlasti tudi vse vojaške disciplinske kazni, izrečene do 31. decembra 1940. izjemski degradacije in odpušča. Nadalje amnestija ne vpoštevata obdobja zaradi veleizdaje in zaradi zločinov proti državi.

Dva briljantna prstana sta zletela skozi okno. Huda pomena se je primerila nekemu potniku na vožnji iz Gradca proti Brucku. Skozi okno je vrgel s papirnato vrečko, v kateri je prej imel nekaj grozdja, tudi zavojček z dvema damskima prstanoma, obloženima z briljanti. Prstana sta vredna najmanj 920 mark. Čim je potnik prišel v Bruck, je prišel v Bruck.

Uradni. — »Rajši imam novele, toda izbrane.« (Uradnik.) — »Novele so preveč kratke in jedrnat.« (Uradnik.) — »Roman sem prebral več, iz enostavnega razloga, ker so najbolj znana in najpomembnejša dela svetovnega slovstva v zadnjih stoletjih imela obliko drame ali romana.« (Notarski kandidat.) — »Jaz čitam rajši romane, moj mož pa novele. Pogrešam dobrih izvirnih slovenskih novel.« (Soproga uradnika.) — »Če je čtivo dobro, se mi pač ne zdi važno, ali je roman ali novela.« (Medicinka.) — »V novele se ne morem zviti, ker so prekratke in se mi zde kot nekaj odloček; večinoma so brez problema in brez filozofije.« (Suplentka.) — »Rajši imam novele. V njih je več literarnega.« (Tehnik.) — »Če je dobro, vpliva roman prav kot novela ugodno na srce in dušo in deloma tudi na glavo... Če pa ni dobro, ne odtehtajo strani prav ničesar.« Naj teh nekaj izjav zadošča. O ostalih vprašanjih pa v prihodnjem članku.

ZAPISKI

Ivan Francel, bivši tenorist ljubljanske opere, je pred dnevi prvič kot novo angažirani solist državne opere v Zagrebu nastopil na odru. Pel je vlogo Alfreda v »Traviatu«, medtem ko je bila Violeta Nada Tončičeva. Kakor nam sporoča naš sodelavec iz Zagreba, je Francel pel to vlogo v slovenskem jeziku in je dosegel z njo velik uspeh.

Cesare Meano, pisec »Večno mlade Salome«, ki jo igrajo v ljubljanski Drami, je vzbudil veliko zanimanje nemških gledalšč. Schillerjevo gledališče v Berlinu je letos uvrstilo v repertoar Meanovo dramo »I secoloni non bastano«. Prav tako dosežata v tujini uspehe »Nascita di Salome« in »Melisanda per me«; slednja je za Italijo še nova. Prva gre letos že tretjič čez nemške odre in jo bo vprizorili tudi dunajski »Stadtheater«, »Melisanda per me« pa je v repertoarju 15 drugih velikih gledališč.

nik opazil nezgodo, je o tem obvestil železničarje in je takoj bilo uvedeno polzevanje. Prstanov pa doslej še niso našli.

IZ LJUBLJANE

Devetdesetletnica rojstva obhaja danes v Ljubljani g. u. z. Franc Žužek, gradbeni svetnik v p. Po rodu iz znane ljubljanske rodbine je po dovršeni realki v Ljubljani in tehniški visoki šoli v Gradcu stopil v državno službo in služboval med drugim v Postumli, Kranju in Ljubljani. Številni njegovi zlasti cestni projekti so bili v blagor naš: dežele izvršeni in uresničeni. Mnogo let je bil mestni svetnik v Ljubljani, ki mu je podelili tudi čast ljubljanskega meščana. V zgodnji mladosti mu je umrla hčerka, po prvi vojni pa njegov sin, ki je bil svetnik finančne prokurature. Danes praznuje svoj redki življenjski jubilej, obdan od svoje verne soproge in številnih sorodnikov, ki jim kot starešina stoji na čelu njegov v Ljubljani živeči brat upokojeni višji sodnik svetnik Leopold Žužek v 93. letu svoje starosti. Tudi mi čestitamo jubilaru, ki lahko s ponosom zre na svoje nespečno delo in lepe uspehe, ki si jih je v življenju priboril.

Novi grobovi. Po dolgi mučni bolezni je v 69. letu starosti dočrpela ga. **Katarina Hamova**, vdova Pirc, rojena Zorič. Za njo žaluje soprog in drugo sorodstvo. Pogreb blage rajke bo v torek ob 15. iz kapele sv. Janeza na Žalah na pokopališču k Sv. Križu. V visoki starosti 83 let je po dolgi mučni bolezni za vedno zatisnila oči ga. **Marija Leghissa**, po rodu Podbevškova. Na zadnji poti jo bodo spremili v torek ob 16. iz kapele sv. Krištofa na Žalah k Sv. Križu. — Dočrpel je po dolgi mučni bolezni v 52. letu starosti lesni trgovec g. **Milan Klun**. V prerani grob ga bodo položili v sredo ob pol 15 na pokopališču pri Sv. Križu. — V ljubljanski bolnišnici je umrla ga. **Anka Justinova**, po rodu Medičeva. K večnemu počitku jo bodo spremili v torek popoldne na pokopališču k Sv. Križu. — Naj v miru počivajo! Svojem izrekamo naše odkritosrčno sožalje!

Spet smo imeli leto jesensko nedejo. Potem ko se je ozračje v noči od sobote na nedeljo shladilo na 40 C, se je v teku dopoldneva začela dvigati gosta megla in je z jasnega neba posijalo sonce. Čez dan se je sicer nabralo na nebu mnogo gostih belih oblakov, vendar je sonce vse popoldne prijazno prišlo in se je ozračje ogrelo na 11,80 C. Bila je spet lepa jesenska nedelja, prijetna tembolj, ker je bilo ozračje mirno. Ljubljanci so jo pridno izkoristili za izprehode, zadovoljiv pa je bil tudi obisk v gledališču, v kinematografih ter na umetniški razstavi novih del štirih mladih slovenskih umetnikov v Jakopičevem paviljonu. O razstavi sami je podrobneje poročalo ponedeljski »Jutro«. V noči na ponedeljek je spet začel nastopati jug, ki nam je proti jutru prinesel nekaj dežja. Živo srebro je beležilo davi 7,20 C. Barometar pa ni padel, rosenje je kmalu prenehalo in je sonce pokukalo skozi oblake.

Na ljubljanskih vrtovih je letos zaradi ugodnega jesenskega vremena še mnogo cvetja in zelenja. Ljubljanski mali kmetovalci so se pridno potrudili, da bodo z zelenjavno preskrbljeni tudi za zimo in tako vidimo marsikdo novo sveže zelenje. Na praznih gredah uspevajo zadnja zimska solata in špinata. Zelje, ohrovt, cvetača, zimski endivija in zelena so lahko letos ostali na gredah čim dalje. Čim kasneje so te vrtnine pobrane, tem boljše bodo potrpel v shrambah in zakopanih. Ljubljanski pridelovalci vrtov so vložili v zakope, v stavke, kleti in in zaprte grede ohrovt endivijo, peso, korenje in zeleno. Slana je doslej prizanašala in tako si je marsikateri mali vrtnar ohranil tudi sveže paradižnike, ki so na zavetnem kraju podzoreli. Ljubljanski vrtnarji letos tudi niso pozabili zbirati raznih semen za prihodnje leto. Sadej je pospravljeno in ga je videti le še po izlozih raznih trgovin. Na ponudbo je mnogo lepega sadja po različni izbiri glede okusa in cene. Zaključena je tudi sezona naših gobarjev, ki pa so z uspehom lahko zadovoljni bolj kakor katerokoli drugo leto.

Stavbna delavnost Med Sv. Križem, Bežigradom in glavno železniško progo se razprostira prostrana ravan, ki je bila še pred nedavnim povsem prazna, le tu pa tam je samevala manjša hišica. Zdej je že posejana, čeprav še na redko, z množico stanovanjskih hiš, med njimi so celo t. n. nadstropne. Že se kažejo obrisi novega mestnega okraja, ki obeta postati eden izmed najlepših v našem mestu. Nove stavbe rasejo vsepovsod. Nastali so že celi bloki novih stanovanjskih hiš in vrsta novih ulic. Najbolj na goro so bile sezidane hiše za bežigradske gimnazije, močno pa se je pomnožilo tudi naselje za Žalami. Hitremu razvoju tega dela Ljubljane je nedvomno pripomogla tramvajska proga, ki ima vselej živahen promet.

Železniški upokojenci naj dvigneta »Prijava za prejemanje draginskih dohodov«, ki jih morajo predložiti vsi upokojenci in vdove vsako leto pri najbližji upokojnici (žel. postaji), kjer so v stalstvu. Upokojenci iz Ljubljane in najbližje okolice Ljubljane določijo prijave na postaji Ljubljana. Prijave mora vsak čim prej vrniti potom postaje železniški direktorji. Opozorjamo, da je na obratni strani prijave zabeleženo ime posameznega upokojenca.

Pločnik pred banko Slavijo urejen. Dela za razširitev hodnika za pešce pred banko Slavijo so zaključena. Novi pločnik je še vedno dovolj širok za osebni promet. Ustje Verdijeve ulice je sedaj dokončno urejeno in ni več nevarnosti, da bi se na tej tako prometni točki dogajale neprimetne prometne zagate kakor so se doslej. Bleiweisova cesta je zljaz razen na odseku pred starim poslopjem tvrde Zalta, v vsej dolžini zadosti široka.

Popravilo tramvajске proge. Na Bleiweisovi cesti na odseku pred Nebotičnikom popravljajo delavci mestne občine okvaro na tramvajski progi. Zaradi živahnega tramvajskega prometa, saj obratujejo na odseku med Ajdovščino in glavno pošto tramvaj treh prog in mnogi rezervni vozovi, so se temeljito proge obrabili, tako, da je bilo popravilo nujno potrebno. Promet se med delom, ki hitro napreduje, nemoteno razvija.

I. mešana ljudska šola na Viču prične z rednim poukom v ponedeljek dne 16.

novembra. Učenci(ke) 3., 4., 5., 6. in pomožnega oddelka pridejo v šolo jutraj ob triletni na 8. učenci(ke) 1. in 2. oddelka pa popoldne ob tri četrt na 1. — Šolsko upraviteljstvo.

Licitacija v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti št. 15 bo v četrtek 12. novembra t. l. ob 15. uri, ko bodo prišli na dražbo v letošnjem aprilu zastavljeni predmeti. Ti bodo razstavljeni isti dan od 10. do 11. ure v uradnih prostorih zastavljalnice.

Strokovno nadaljevalna šola za stavbne obrtnike se je preselila iz poslopja ljudske šole na Grabnu v ljudsko šolo na Prulah ter pričela z rednim poukom, ki bo vsako sredo in petek ob 14. uri. Prosimo gospode, naj svoje vajence redno pošiljajo k obveznemu pouku.

Samo še ta teden je čas, da se vpišete v nove jezikovne tečaje za italijanski in nemški jezik, in sicer v začetniški, nadaljevalni in dopolnilni (konverzacijski) tečaj. Metoda odlična. Pouk: dopoldne, popoldne ali zvečer, trikrat tedensko. Prijavljanje dnevno od 9—12 in od 14—16, Korepetitorij, Mestni trg 17/I. Dijaki in revni popust.

Staršem otrok, ki hodijo v ljudsko, meščansko, trgovsko, tehnično srednjo šolo, gimnazijo in trgovsko akademijo, opozarjamo, naj jih prijavijo v Korepetitorij, kjer jim dajemo dnevno dve uri instrukcij po učenem načrtu in jih pripravljamo vsak dan za prihodnji dan, četudi ne obiskujejo šole. Informacije in prijavljanje: Korepetitorij, Mestni trg 17/I, od 8—12 in od 14—16.

Očesni specialist zdr. svetnik dr. R. Bassin zopet redno ordinira.

EL HAKIM

(ZDRAVNIK)

To je naslov romana, ki bo prihodnji teden izšel kot druga knjiga v naši zbirki »Dobre knjige«. Roman bo obsegal več kot 350 strani in spada med največje in najboljše dela slovitega švicarsko-nemškega pisatelja J. Knittla, katerega pozna po nekaterih prevodih že tudi naša čitačka publika. Roman obravnava življenje v sodobnem Egiptu in je že prešel v svetovno literaturo.

Če si hočete zagotoviti to odlično Knittlovo delo po izredno nizki ceni, se naročite na zbirko »Dobre knjige«, če še niste njen naročnik. Nove naročnike sprejemamo le, dokler je na razpolago še kaj izvodov prve knjige, Mire Pucove izvirnega romana »Tiha voda«.

Naročilo velja za eno četrtletje, torej sedaj za mesec oktober, november in december.

Vsak mesec izide en roman. V oktobru so dobili naročniki »Tiho vodo«, ta mesec »Ej hakima«, v decembru pa biser nordijske literature, Gulbranssenov roman »Večno pojo gozdovi«.

Naročnina se lahko plačuje mesečno in znaša za one naročnike, ki so obenem naročniki »Jutra« ali »Slov. narod«, 8 ali 18 lir, za ostale naročnike pa 9 ali 20 lir na mesec, torej za eno knjigo. Prva cena velja za broširano, druga pa za v platno vezano knjigo.

Naročila sprejemajo uprava in inkasanti naših listov.

Gospodinjki koledar za leto 1943/XXI-XXII bo izšel v založbi knjižarne Tiskovne zadruge. Naročila sprejema knjižarna v Šelenburgovi ulici št. 3.

Učezkovni tečaj — italijanski, nemški, francoski itd. — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg št. 2 — prično tekom prihodnjih dni. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša učna metoda. Tečaj so uradno dovoljeni. Vpisovanje ter informacije dnevno do 19. ure.

Nesreče. Po desnici se je porezala 33letna gospodinjka pomočnica Marija Trillerjeva iz Ljubljane. S poškodovano levo nogo je prišla v bolnišnico 30letni hlapec Franc Vidgeral iz Ljubljane. V desnici se je vsekaj 52letni hišnik Viktor Burkelje iz Ljubljane. 22letna zasebnica Mira Lavričeva iz Ljubljane je padla in si zvilila desno nogo v gležnju. Po stopnicah je padla in si zlomila desnico 71letna posestnica Franja Žužkova iz Velikih Lašč. S precejšnjimi poškodbami so pripeljali v bolnišnico 22letnega sinčka delavca Janeza Simica iz Ljubljane. Ponesrečenec so nudili zdravniško pomoč na kirurškem oddelku splošne bolnišnice.

Z Goreniskega

Z železnim križcem 2. stopnje sta bila odlikovana koroška rojaka narednik Jakob Repinc in vojak Mihael Kašnik.

Na vzhodni fronti so padli naslednji koroški rojaki: podčastnik Franc Valtl in planinski lovec Maks Valtl, oba brata, hotelirjeva sinova in absolutne celovske višje gospodarske šole: nadalje 30 letni desnik Franc Pirkner, 18 letni prostovoljec pri oboroženem oddelku Herbert Schönher in desnik Hans Werner Zechner.

Petrov blagor. Izredno bogate sulca je vlovil ribič Jože Kornič iz Celovca, in sicer v Dravi pri Tinjah. Sulec je meril pol drugi meter in je tehtal 12,8 kg. — Društvo sportnih ribičev v Celovcu oskrbuje zdej celo vrsto ribnikov, v katere je položilo več tisoč mladih krapov in ščuk. Nedavno je bil prvi lov in so pripeljali na celovski trg 151 ščuk. V enem samem ribniku je kakih 20 krapov-samic, ki tehtajo povprečno po 10 kg. V bodočih dveh letih bodo sportni ribiči lahko pridno ribarili in prispevali svoj delež k splošni prehrani mesta Celovca.

Iz Spodnje štajerske

Novi grobovi. V Mariboru je umrl upokojeni strojevodja Matevž Ogrizek, ki je dosegel visoko starost 86 let. Pokopali so ga v nedeljo popoldne. V Ptuj so umrli: Janez Lesjak, Kurgota Lajhova, Ivan Brus, Marija Kanceljeva in Marija Golčmanova. V Slovenji vasi je umrl Rudolf

Inserirajte v »Jutru«

Batterie autotrasportate in perlustrazione nel deserto egiziano — Motorizirane baterije patrolirajo po egiptski puščavi

Intihar, na Teharju Anton Menovt, v Račjem pa Miha Tekavčič, Stefan Gril, Roza Faleževa in Marija Weissova, v mariborski bolnišnici je umrla Sieghinda Keuschlerjeva, v mestu pa 62 letna Ivana Kellenzova.

V Hudinji pri Celju je bil prirejen kuharski tečaj za žene in dekleta iz celjskega in tobovelskega okrožja. Za zaključek je bil tovariški večer, pri katerem so tečajnice postregle gostom z jedili iz enega lonca in z voinimi močnatimi jedmi.

O prirodnem načinu življenja je prišel na Spodnje štajersko predavati zdravstveni poverjenik za štajersko dr. Heliodor Löschnig. Prvo predavanje je bilo 5. t. m. v kinematografu na Stolnem trgu v Mariboru.

V vojno pomožno službo je letos uvrščenih 700 spodnještajerskih deklet. V času od 3. d. 5. novembra bodo poklicana v poselna taborišča. Število je letos za 100 deklet višje kakor lani.

Prosvetni večeri v Celju so se pričeli 5. t. m., ko je prof. Gregor Schwarz-Bostunisch predaval o prostozidarstvu. V torek 10. t. m. bo večer vesele glasbe, na katerem nastopi klavirist dr. Kuhlmann iz Gradca. Dva dni nato bo akademski slikar Anton Klinger predaval o bistvu umetnosti. 17. t. m. bo govoril inspektor Jožef Braumüller o zbiranju znakov, 23. t. m. pa bo inž. Mazzoni iz Berlina predaval o Albaniji. Vrsto prireditev v novembru bo zaključil deželni konservator dr. Valter Semetkovsky s predavanjem o gradbeni sliki Spodnjega štajerja. Prireditve so v okrožnem domu Heimabunda.

Poroke. V Ptuj sta se poročila Ludvik Babošek in Justa Klinaričeva, v Slovenski Bistrici pa Franc Vrhovnik in Terezija Sticlova ter Alojz Zafosnik in Marija Štampljova. V Račjem so se poročili Jožef Kociper in Marija Mariničeva ter Karel Breznik in Jožefa Horvatova. V Mariboru sta se poročila učitelj Jožef Wolny in Elizabeta Bergerjeva z Dunaja.

Visoka obletnica poroke. V polni duševni in telesni čilosti sta pretekli petek praznovala v Radvanju 55. obletnico svoje poroke Gašpar Vračko, upokojeni železničar, in njegova zvesta družica Helena. Redka svečanost je združila ožji krog sorodnikov in sta bila silovita zakonca deželna prisrčni čestitki.

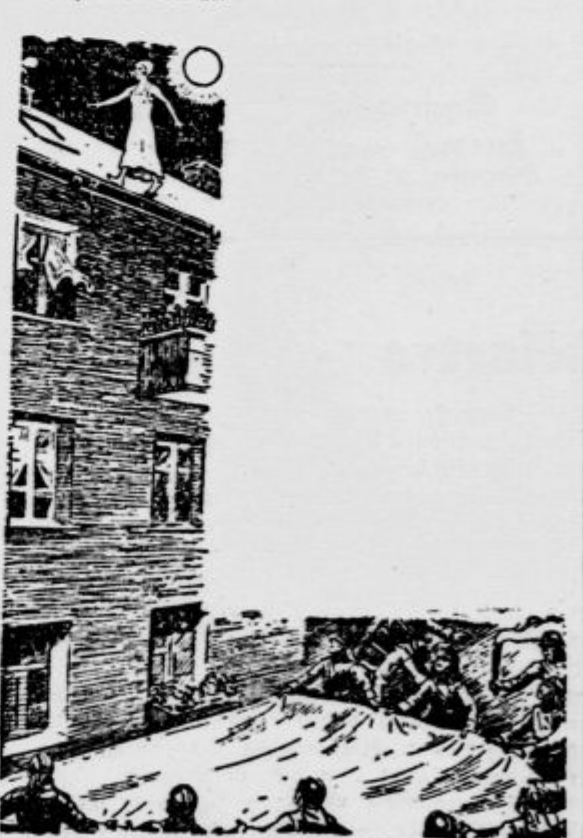
KAJ VEM? KAJ ZNAM?

491. Kako se imenuje stopica v pesmih, kjer sledita poudarjenemu zlogu dva nenaglašena?

492. Katero bolezen širi afriška muha cece?

493. Kaj je hipoteza, kaj teorija?

494. Mesečnica

Kaj bi mogli pripomniti k sličici, ki jo je narisal mlad, nadarjen dijak, in sicer — kakor je sam trdil — točno tako, kakor se je vsa več zgodila. Ali mislite, da je bil dijak res zraven, ali pa je narisal prizor po svoje?

495. Zavrtno vprašanje
Simpsonski predor je dolg 19.803 m. Vprašanje: Kako daleč lahko grem v ta predor?

Rešitve nalog 7. t. m.:

486. Monada je po Leibnizu najpreprostejša, netelesna, duševna, samostojna enota, sile kot zadnji vzrok vseh pojavov.

487. Črček čvrti s sprednjimi krili, ki se z zobčasto spodnjo stranjo drgnejo ob spodnja krila.

Velik zbor trgovskih uslužbencev je bil sklican pretekli petek v Götzovo dvorano v Mariboru. Okrožni vodja Strobl je razdelil nagrade zmagovalcem v tekmah za najlepše okrašene izložbe. Nastopili so razni govorniki, ki so razlagali pomen trgovine v sedanjih vojnih.

Koncert sloveče italijanske vjotinistice v Mariboru. V sredo 11. t. m. bo v Mariboru koncertna večer, na katerem nastopi sloveča italijanska violinska virtuosinja Lilla d'Albore. Nastopila je že v mnogih nemških mestih, zlasti pa je zaslovela po koncertih v Berlinu, na Dunaju, v Oslu, Amsterdamu in seveda predvsem v Rimu.

Iz Hrvatske

Slovaški gostje v Zagrebu. V soboto je prispelo v Zagreb odposlanstvo Hlinkove garde iz Bratislave. V hrvaški prestolnici ostanejo gostje več dni.

Preskrba Zagreba z mlekom. Zagrebska mestna občina je ustanovila mestno podjetje, ki ima nalogo razdeljevati mleko in mlečne proizvode na zagrebskem mestnem področju. Nedavno je bila tudi seja centralne organizacije za preskrbo z mlekom na Hrvaškem, kjer so razpravljali o trenutnem položaju hrvaškega mlekarstva in sprejeli nekatere ukrepe za njegovo izboljšanje.

Iz Srbije

Obnova srbske nacionalne knjižnice, ki je v preteklem letu zaradi znanih dogodkov precej trpela, je v polnem teku. Pri nabavi knjig se vodstvo knjižnice drži smernic, ki si jih je postavila že »Srbska znanstvena družba«, predhodnica Akademije znanosti. Bibliografija bo po možnosti le izpopolnjena z deli, ki jih tedaj niso upoštevali.

Beograd v borbi proti malariji. »Novo vreme« poroča o izsuševalnih delih na področju izliva Save v Donavo. Že več let si beograjska mestna občina prizadeva osušiti močvirja v neposredni bližini mesta. Zdej so začeli delati izvajati sistematično. Že letos je bil velik del močvirja izpremenjen v plodno pokrajino. Z močvirnega zemljišča je bilo odstranjenih že na desetine vagonov žab.

488. Najnižja temperatura je —273,20 C. Zakaj?

Dognali so, da molekule telesa ne mirujejo, temveč se nekoliko gibljejo (trepetajo, nihajo); njih gibalna energija se izraža kot toplotna energija. Gibanjsko stanje molekule je določeno s temperaturo; čim višja je temperatura, tem boljše je gibanje molekul in obratno. S segrevanjem se gibanje molekul ojačuje, z ohlajevanjem se gibanje molekul slabi (opočamuje). Pri temperaturi —273,20 C se molekule vseh snovi brez izjeme ustavijo, obmirujejo in je s tem nadaljnje ohlajevanje ustavljeno.

Navedena najnižja temperatura se imenuje absolutno ničlišče temperature; temperatura, šteta od te točke, se imenuje absolutna temperatura. Dobimo jo, če k temperaturi Celzijevih stopinj prištejemo 273,2. Za praktično življenje nima absolutna temperatura nobenega pomena; uvažujemo pa jo v fiziki, ker dobijo z njo formule za stanje plinov enostavnejšo obliko.

489. Križanka

Vodoravno: 1 pare, 5. Tina, 9. aritmetik, 11. tam, 12. Ivo, 13. od, 14. eta, 16. or, 17. sl, 18. om (om mani padme hum, = dragulj je v lotosu), 20. kan, 21. sel, 22. Ka(hj), 24. ta, 25. ro, 28. Ria, 30. lo, 31. U. S. A. 33. ker, 34. sistirati, 37. Krka, 38. ilen.

Navpično: 1. patos, 2. Arad, 3. Rim, 5. te, 6. iti, 7. nivo, 8. akord, 14. Einar, 15. Aosta, 17. sak, 19. me, 22. trusk, 25. Zorin, 27. osir, 29. ibi, 30. lete, 32. A. S. K., 33. kal, 35. ta, 36. ri.

490. Za bistro računarje

Dolžina tračnice je 28 mojih korakov. Do tega rezultata pridete lahko z naslednjim preudarkom: Gotovo je, da korakom hitreje nego se pomika voz, sicer ne bi prišel do sprednjega konca. Pot, ki jo napravi voz pri enem mojih korakov, imenujmo kratka pomik. Jaz sem napravil 112 korakov naprej in 16 korakov nazaj, sem se torej oddaljil od začetrnega mesta za 96 korakov. V istem času je napravil voz 112 in 16 pomikov naprej = skupaj 128 pomikov in je 1 pomik enak 96/128 = 3/4 moje koraka; 112 pomikov je 84 korakov, 16 pomikov je 12 korakov. Dolžina tračnice je po prvem merjenju enaka razliki, po drugem merjenju pa vsoti mojih poti in poti voza, torej 112 — 84 = 28 ali 16 + 12 = 28.

Zdravila in značaj

Žalost in solze so si v tesnejši zvezi, nego običajno mislimo. »Človek se joče, ker je žalosten,« pravimo po navadi, toda mnogi dušeslovci govore tudi drugače: »Človek je žalosten, ker mu tečejo solze.« Nesporne je v obeh primerih notranja zveza med žalostjo in solzami, drugo je vzrok drugemu.

Strogo znanstveno se to razmerje sicer ne da pojasniti. Povsem normalna naloga solznih žlez je ta, da izločujejo slano tekočino, ki štiti občutljive očesne kožice, da se ne izsušijo in ki se odteka potem skozi solzni odvod v nos. V primeru duševne bolečine pa žleze tekočino v tako obilni meri proizvajajo, da odvod poplave ne more več povsem premagovati. Tedaj se očesna vodica zlije preko robov vek. Nedvomno je torej, da sproži duševno dogajanje neki telesni pojav, ki se da točno raziskati.

Življen pomenek pospešuje pri jedi včasih tek, strah nam pa lahko stisne želodec, da ne moremo več jesti, pa če smo še tako lačni. V strahu nas ne obide samo občutek vročine, temveč se utegnemo po vseh pravih spottih. Od strahu pobledimo. V razburjenosti dihamo težko in srce nam hudo utripa. Vse to so telesne motnje, ki imajo svoj izvor v duševnosti. A kako nastajajo? Ščitna žleza v grlu oddaja v kri stalno neko učinkovito snov, tako zvano »hormon«. Ta hormon po njegovi kemični sestavi in po njegovih vplivih točno poznamo. Če se pa ščitnica vname, oddaja več hormona nego v zdravem stanju. Tedaj se prične bolnik znojiti, utrip se mu pospeši in dobi celo vrsto drugih telesnih pojavov, ki se kažejo tudi v stanju strahu in groze. Človeku, ki se je bil posebno hudo prestrašil, so preiskali kri, da bi ugotovili količino hormona iz ščitnice v njej, in pokazalo se je, da v takšnem stanju ščitnica v resnici izločuje več hormona nego običajno, pa čeprav ni bila vnetna.

Kdor je sposoben obvladati svoje misli, naj napravi sledeči poskus s samim seboj: Desno roko naj položi mirno na mizo, roke naj niti ne pogleda, predstavlja pa si naj, da opravlja z njo najtežje delo. Če si bo nato izmeril količino krvi, ki pritaka v roko, bo ugotovil, da je pritok enako močnejši, kakor da bi v resnici opravljal to delo. Pri občutljivih ljudeh povzročajo takšni duševni vplivi lahko resne motnje. Neko dekle je bralo n. pr. v listu o epidemiji črni koz. Naslednji dan je imela na levi roki modrordečo otekline. Na vprašanje, kako je prišla do nje, je odgo-

vorila, da si je tako predstavljala kozo. Pozneje ji je neki zdravnik sugeriral, da ji bo telesna teža izredno narasla: vsak dan za cel funt. V naslednjih sedmih dneh je v resnici postala za 7 funtov težja. Ta primer je gotovo nenavaden, vendar nam kaže, kakšne vplive ima lahko duša na telo.

Zdravniška veda posveča tem odvisnostim že dolgo svojo pozornost. Kako naj si n. pr. razlagamo, da povzroči »kamene«, ki ga ima nekdo v svojem žolčnem mehurju, nenadoma težko žolčno koliko, ker je nosilec tega kamna na cesti prisostvoval trčenju dveh avtomobilov? Da se zdravniki za živčne bolezni za takšna vprašanja še posebej zanimajo, je naravno. Danes govorijo o čedalje trdnjšim prepričanjem o tem, da so »vmesni možgani«, ki dajejo vsemu živčevju najvažnejše odredbe, že prostorno v neposredni bližini »žlez možganskega podaljška«. Ta žleza pa uravnava s hormoni, ki jih izloča, delo ostalih žlez in je zato eno izmed glavnih središč vseh življenjskih dogajanj. Prostorna bližina vodi po vsem videzu do sovsnosti v delovanju.

Alkohol sprasča velik del ovir, ki jih postavlja duša izrazu našega miselnega in mišičnega dela. Alkohol pa je le nekakšen hormon, ki ga spravljamo od zunaj v telo. S hormoni in duševnimi dogajanjem je sploh posebna stvar. Tako moremo n. pr. ženski, ki je že v takšnih letih, da ji kliče žleze ne proizvajajo več iste količine hormona kakor prej, umetno vbrizgati takšnega hormona. Na ta način se dajo neki učinki teh let še dolgo zadrževati. Telesne spremene v dobi klimakterija pa prinašajo, kakor znanec, s seboj vedno tudi močne spremembe v značaju.

Zdravnik obravnava dandanes bolnika tako, da mu odstranjuje, po potrebi tudi z nožem in operacijo, telesne ovire za zdravje, ki jih telo samo ne more premagati. Z lečili, obsevanjem itd. mu povečuje naravne telesne obrambne sile. Učinkovite snovi, kakor hormone in vitamine, ki jih telesu nedostajajo ali pa jih telo ne prideluje v zadostni količini, mu dovaja umetno. Zdravniška veda zna človeka tudi v naprej zavarovati pred boleznijo, s tem, da mu n. pr. s cepljenjem pravočasno poveča zalogo obrambnih snovi. A tudi če človeku ublaži razburjenje in mu odpravi žalost, ga utegne v mnogih primerih telesno ozdraviti. Marsikatero duševno obolenje pa ima nasprotno svoje vzroke v telesnih neradostih, ki se dajo telesno odstraniti.

MODA IN DOM

Obleke s pletenimi vložki

Kako pa naj popravimo staro obleko? Težko je najti primerno blago za nove dolge rokave ali nov živet, da bi v barvi in kakovosti bilo primerno obleki, ki je še iz dobrega predvojnega tvoriva... Morda pa smo si spravile kje kaj stare volne ali pa imamo star precejšen in nemodern pullover, ki smo ga tako mislile razdreti. Volno, ki smo jo dobile iz razparanega pulloverja,

operemo in je potem kakor nova; iz nje si napravimo k obleki nove rokave, nov sprednji del in še bo ostalo nekaj za tople kratke nogavice ali za pletene rokavice. Kombiniramo lahko blago obleke z volnenimi deli na vse načine — tu je odvisno vse od količine volne, ki jo imamo, od kroja obleke in od našega osebnega okusa. Torej kar na delo!

Popoldanske bluze

Zdaj je pač tako, da so popoldanske bluze postale tudi večerne, kajti naše večerno življenje v gledališčih in kavarnah se je premaknilo na popoldanske ure. Te bluze, ki nam v zvezi s preprostim krilom popol-

noma nadomeščajo popoldansko elegantno obleko, so kajpada izdelane iz lepega tvoriva, na primer iz svile ali zameta, ki je letos spet v modi. Okrasimo jih z nabranimi deli, z drobnimi gubami ali pa tudi z majhnimi pentljami, ki dajejo bluzi mladosten videz.

Kosilo brez mesa

Svetla čebulna juha, 3 čebule, 1 jedilna žlica moke, 1 liter vrele vode, 3 dkg masla, sol in poper. Čebule olupimo, razrežemo na tanke rezine in pražimo na masti, da so lepo zlatorjave. Zdaj dodamo še moko, posolimo in popopramo po okusu in počasi zalivamo z vrelo vodo. Še enkrat vse dobro prevremo in počasi kuhamo približno 15 minut na rahlem ognju. Pred serviranjem posujemo z drobno sesekljanim svežim peteršiljem.

Kaša s posušenimi gobami. ½ litra vode, 1 skodelica kaše ali prosenega zdroba, sol, dišavna zelišča. Kašo poparimo z vrelo vodo, da ji odvzamemo trpkost priokus. Nato jo skuhamo do mehkega v vodi, ki smo ji

dodale nekoliko goveje juhe ali kocko za juho. S kuhano kašo trdno napolnimo kalup v obliki obroča in izvrnemo kašo na nizki, dovolj velik krožnik. Tačas ko kašo kuhamo, pa pripravimo suhe gobe, ki smo jih namočile že prejšnji večer. Dušimo jih s čebulo, česnom in peteršiljem na maslu ali na olju do mehkega, potlej pa jih napolnimo v sredino obroča iz kaše, vse skupaj pa serviramo s solato iz drobno nastrežane surove zelene, ki ni samo zelo okusna, temveč je tudi izredno zdrava.

Drobni nasveti

Zdrobljene jajčne lupine so dober pripomoček pri pranju porumeneloga perila. Z njimi napolnimo malo plateno vrečko, ki jo dobro zadragnemo in dodamo perilu, kadar ga kuhamo.

Kuhinjske brišče držijo delj časa, če jih na obeh koncih opremimo z zanko za obešanje. Tako lahko oba kraja menjamo, brišče pa se enakomerno izrabijo.

Trdo meso lahko pripravimo tako, da postane čudovito mehko in okusno, če ga prejšnji večer dobro natremo z gorčico.

Obledele rožnate perilo pridobi spet svojo prejšnjo barvo, če dodamo vcdi za izpiranje nekaj kapljic rdeče tinte.

Majhen nahod — velika nadloga

Nahod ob tem času — to je stara pesem. Toda nikomur se ne smilimo, ko hodimo okoli z rdečim nosom in se usekavamo solznih oči. In vendar se počutimo kar se da nesrečne, utrujene, razdražene in se vrhu tega zdimo še samim sebi grdeli. Star pregovor pravi, da trajaj nahod, ki ga zdravimo, osem dni... če pa ga ne zdravimo, traja teden dni! Da, te nadloge se ni moči kar tako znebiti, če se nas je že pošteno lotila. Preostaja nam še eno: boriti se proti nahodu, še preden se je razvil. Evo dvojice imenitnih, a preprostih domačih sredstev: Večina smo se oglašali nahod najprej s pomočjo občutkom v grlu in na sluznicah ustne dupline. Vzemimo tedaj čajno žličko dobrega kisa, ki ga razgremo nad gorčico svečo in potem kar se da vročega počasi zgrgamo po grlu in hitro požremo. To sicer nekoliko peče, toda res pomaga!

Drugo sredstvo je salmijak — v vsakem gospodinjstvu je najti stekleničko te hudo dišeče tekočine. Salmijak je sicer strupen, če ga pa večkrat na dan vdihavamo, nam to ne bo prav nič škodilo. Spriču njegovega ostrega vonja bomo sicer točile solze, toda nahod bo izginil!

Ali naj mladina čita dnevnik?

Naša mladina spet zelo pridno čita. Obisk po knjižnicah priča o tem. In čim pride dnevnik v hišo, se ga hče mladina vselej prva lotiti. Ta hlastne najprej po romanu, drugi po dnevnih novicah, tretji po sportu, boljši odrasli po novih vojniških dogodkih. Marsikateri roditelj se vpraša: ali je prav, da mladina čita dnevnik? Ali se ne bo »pohujšala«? Tako vprašanja in taki nazori spadajo že davno v ropotarnico. Spominjamo se, da je tudi »Roditeljski list« že pred dobrima dvema letoma načelno razpravljalo o tem vprašanju in je v glavnem izvajalo takole:

Sola in dom imata nalogo, da neopazno vzbudita zanimanje za koristno snov, ki jo obravnavajo tudi časniški članki. Nastane vprašanje, kateri članki so koristni in kako vzbuditi zanimanje zanje. Reči moramo, da je mnogo koristnih. Mladini primeren je razen izrecno njej namenjenega kotička tudi oddelček s križankami in podobnim zabavnim gradivom. Tudi športna poročila ne morejo biti škodljiva, ako otrok tega branja ne pretrava. Saj se je sport razvil v takem obsegu le kot potreba časa, ki se je grozil nad nerodno, nezdravo in boječo, enostransko, le umsko razvito šolsko mladino. Razen tega pa pravi sport učinkovito odvrca mladino od spolnih zabod.

Časnik govori na prvi strani o dnevnih, svetovnih dogodkih. Ali naj mlad človek o njih nič ne ve? Saj sliši take pogovore doma in nič čudnega ni, če se sam pogleda v časopis. Če pa o tem kaj vprašuje starše, naj se z njim pogovore resno in naj ne gledajo v njem samo nezrelega človeka. Tudi zgodovinar samo pospeši in poglobi umevanje zgodovinskih dogodkov, če poveže stare dogodke s sodobnimi in pokaže borbo (za obstanek, za morje, za kolonije, za nadvlado enega stanu nad drugim itd.), ki se v spremenjenih oblikah očituje tudi danes.

Kako se more šele učitelj zemljepisa izogniti časnikov? Dogodki naravnost silijo, da skušamo čim objektivneje raztolmačiti spremenjeno stanje. Medsebojni vpliv šole in časnika bo le poglobil in ustalil učenčovo zemljepisno znanje. Sicer pa bo našel v časnikih tudi zemljevid in slike naših in tujih pokrajin in mest. Res je, da vseh vzrokov tem spremembam mlad človek ne bo mogel vedno doumeti, saj jih bo šele čas docela raznil, vendar dobi v časnikih veliko gradiva, ki mu bo dobro služilo v poznejšem življenju.

Dalje prinašajo časniški članki o zaslužnih osebah, posebno ob spominskih dneh. Učenec si vtisne v spomin sliko in ime kakega moža, ki je storil kaj pomembnega za svoj narod ali za vse človeštvo. Taki jubileji prihajajo v poštev tudi v slovtvu, ki je tako eden izmed najvažnejših delov učnega načrta. Koliko zanimivejši je pouk, koliko več si mladina zapomni, ako tako časniški članke izrezuje, zbira, slike naleplja in vse to prinaša v šolo, ko pride dotični pisatelj na vrsto, morda celo sama podaja poročilo, tako da je učitelj le organizator njenega samostojnega dela!

V poštev pa prihajajo tudi kritike. Mladina naj ve, kaj izhaja doma in v svetu, naj si zapomni nekaj najbolj znanih imen, kar ne bo težko doseči, ker se znana imena v raznih zvezah ponavljajo. Ne bodo pa to samo imena literatov, temveč tudi glasbenikov, slikarjev, kiparjev in ostalih umetnikov, prav tako imena znanstvenikov.

Kulturni pregledi vseh dnevnikov prinašajo mnogo takega gradiva, ki širi mladini obzorje. Mladina pa je tudi najvnetejši ob-

iskovalec gledališča, kjer ustvarja pravi, topli stik med občinstvom in odrom. Ali nima pravice in dolžnosti, da pozive kaj več o avtorju, njegovih uspehih doma in v tujini, bodisi, da je to naš ali drugoroden umetnik? Ali nima koristi od tega, če pramenja svojo lastno kritiko s časniško in ostreje dožene vrline in napake, sčasoma tudi v nasprotju s kritičnim mnenjem?

Iz časnikov si pridobi mladi človek tudi dokaj zanimivosti o novih izsledkih iz območja prirodopisa, medicine, fizike itd. In območje socialnih vprašanj! Revije, ki so za povprečnega srednješolca včasih pretežko pisane, prinašajo že dolgo tako gradivo, zato so se ga resno lotili tudi časniki.

To so vprašanja, ki se jih šola sploh ne dotika in to po krivici, saj zavisi od mladine njihova pravilna rešitev v prihodnosti. Vemo sicer, da mladina v šolskih letih zaradi premajhnega izkustva še ne bo mogla najti pravilne rešitve raznih težkih vprašanj. Drugače je seveda z onimi, ki so se že na srednji šoli morali boriti za obstanek, za kruh in so prežgdnaj dozoreli.

Toda najsi doživlja mladi človek te probleme sam ali ne, časnik mu utegne nakazati področja, ki jih bo moral mladi rod preorati. In vemo, kako željan je mladi človek resnega dela!

Časniki so podoba življenja, res včasih nalašč nekoliko popačenega, gledanega skozi naočnike, toda še v tem so podoba življenja. Zato jih je treba v družini in v šoli upoštevati najmanj toliko, kakor na pamet naguljeno, neprevlečeno in nerazumljivo šolsko učnost. Gre samo za čas — ne prežgdnaj! In pa, na nevsiljiv način moramo vzbuditi mladostnika za dobre članke v časnikih — in teh ni tako malo.

Naše zdravje

Ušesna mrena, ki loči srednje uho od zunanega sluhovoda, je zelo tenka, le 1/16 mm debela ter 1 cm dolga kožica, ki je pa sila odporna, ker je sestavljena iz dveh plasti tenkih a čvrstih vlakenc. V zunanji plasti so ta vlakena razporejena zvezdasto, v notranji pa prečno.

Šok ali živčni pretres imenujemo ono posebno stanje, ki spremlja skoraj vsako težjo poškodbo (n. pr. prelom kosti, padec ali udar v prsa, trebuch, hrbet in sl.) Videč bomo, da je lice ponesrečenca blede, njegovo žilno utrip je pospešen in slaboten, dihanje pospešeno in površno. Neredko padajo taki bolniki v nezavest in potrebujejo nujne pomoči. V takem stanju bolnika ne smemo prenašati. Ako je nezavestna, ga položimo vodoravno, glava naj mu visi nekoliko navzdol. Delovanje srca in krvni otok bomo poživili s tem, da mu drgnemo trup in ude. Okrepčila mu damo šele potem, ko se povsem zavé (črna kava, čaj s konjakom, če ju kaj imamo). Medtem poskrbimo, da dobi ponesrečenec čimprej strokovno zdravniško pomoč.

Bakterije na koži niso enakomerno razdeljene, temveč po raznih predelih številčno in po vrsti različno. Posebno mnogo je bakterij na vlažni, mastni koži, kjer najdemo ugodne življenjske pogoje. Mnogo jih je na licu in na rokah (zlasti pod nohti), največ pa na bolezensko spremenjeni koži, okoli ran, kjer navadno prevladuje določena vrsta bakterij. Na 1 cm² kože so našli od 2.000 do 40.000 bakterij. Na njih število vpliva osebna čistota, poklic, starost; otroci imajo na svoji gladki koži manj bakterij kakor stari ljudje na zgubani in razpokani. Umivanje s toplo vodo zmanjšuje število bakterij na rokah za 80%, umivanje z milom preko 90%. Podooben vpliv ima na kožo telesa večkratna menjava perila. Zanimivo je, da te bakterije pri nekaterih ljudeh skoraj nikdar ne povzročajo kožnih obolenj, dočim se pri drugih rane prav pogosto ognoje. Vsekakor igrajo tukaj veliko vlogo nam do danes še malo znani dispozični momenti.

DANAŠNJE TRAJNO KODRANJE

Gospod se obrne na postrežka, ki dolgačas prodaja:

»Vam je morda znano, kako bi se najprej prišlo na Komarjevo?« »Avtobusna zveza je štirikrat na dan vozil.« »Obkorej pa odhaja?« »Ali, kadar zatrobi.«

Sodnik vpraša pričo: »Pa vaš potilec?«

»Ekonom.«

»Kaj pa je bil vaš oče?«

»Poljedelec.«

»In ded?«

»Kmet.«

GRDA NAVADA

Petletni Pavel ima grdo navado, da si grize nohte.

Zadnjič se je peljal s svojo materjo v cestni železnici. Ko je neki debelih izstopil, je dejala mamica Pavlu:

»Vidiš, tako debel boš tudi ti, če boš zmeraj nohte grizel.«

Pavel je poslušno pokimal.

Na naslednjem postajališču pa je vstopila neka debela dama. Neprirodno debela, Pavel se je zagledal vanjo, da bi bil akoraj oči izgubil.

»Ali me poznate deklet?« je vprašala debela dama.

»Tisto me,« je odgovoril Pavel, »vsem pa, kaj ste delali, da ste tako debela?«

Socialno rudarsko skrbstvo v Nemčiji

Pred stoletjem še je bilo rudarsko delo eno najbolj cenjenih. V vseh rudniških deželah so rudarji uživali med ljudstvom posebno prednost v socialnem pogledu. Svoj ugoden položaj pa so izgubili, ko se je začel po svetu, zlasti v Angliji, razvijati kapitalizem. Iz nekoč strokovno dovršenega in na svoj poklic ponosnega rudarja je postal izrabljani suženjski proletarec. V Angliji kakor tudi v Zedinjenih državah se na tem še do danes ni nič bistvenega spremenilo, kakor to dokazujejo neštivilna poročila o bedi, ki vlada med tamošnjimi rudarji. V Nemčiji so se ob nastopu narodnega socializma začele popravljati napake preteklosti, da bi rudar spet zavzel svoj prejšnji ugledni položaj. Tisti, ki opravljajo najtežji in najnevarnejši, pri tem pa za obstoj naroda najvažnejši posel, mora tudi v svojem socialnem položaju imeti odgovarjajočo stopnjo.

Rudarsko delo je naporno in težko. Človeška moč se ob njem hitreje troši kakor pri večini drugih opravil. Zaradi tega se je za rudarjevo starost treba brgati na poseben način, tako da je rudar v tem pogledu prvi med vsemi delavci. Korak na poti do tega cilja je bila v Nemčiji odredba od 4. oktobra letošnjega leta. Nova naredba prinaša znatna izboljšanja rudarskega zavarovanja v primeri z dosedanjim stanjem. Razen tega so uvedena tudi nova zavarovanja, ki jih doslej ni bilo.

Rudarsko rento s temeljnem zneskom 350 mark letno dobiva rudar, ki svojega posla, n. pr. kot kopač ali vozač, ne more več opravljati v rudniku. Popolno rudarsko rento 600 mark letno dobiva rudar tedaj, ako tudi s postranskim strokovnim delom ne more zaslužiti vsaj dve tretjini onega zneska, ki ga je prej povprečno zaslužil. Tem temeljnem rentam se dodajo še doplačila, ki se ravno po številu in višini plačanih zneskov. Naj navedemo primer: Pri popolni invalidnosti je dobival primer s 25 leti in povprečnim mesečnim zaslužkom 187,50 mark rento okoli 110 mark, medtem ko bo v bodoče dobival preko 131 mark. Pri mesečnem zaslužku 262,50 mark je dobival rudar po 35 letih

dela rento 157 mark, medtem ko bo v bodoče prejel 236 mark. V skladu s tem so bile zvišane tudi vdovske rente, ki se ravno po renti rudarja. Razen tega so se zvišale tudi rente za sirote.

Kot novost so uvedene cehovske plače 600 mark letno za tiste rudarje, ki še po 50. letu svojega življenja delajo v rudnikih. Cehovske plače prejema rudarji ob enem s svojim rednim zaslužkom. Razen tega prejema tudi preskrbni dodatek 500 mark dve leti po izpolnjenem 50. letu in po 1000 mark za vsako nadaljnje leto. Preskrbni dodatek se izplača po doslopsti cehovske rente in pomeni priznanje delu starih rudarjev, ki so na ta način skupno s svojimi družinami bolje preskrbljeni za starost kakor ostali delavci. Vsi ti na novo uvedeni dohodki nimajo za posledico nobenih večjih odtegljajev za rudarje.

Navedena izboljšanja so važna tudi za inozemske rudarje, ki delajo v nemških rudnikih.

Radio Ljubljana

TOREK, 10. NOVEMBER 1942-XXI
7.30 Slovenska glasba. 8 Napoved časa — Poročila v italijanski. 12.20 Plošče. 12.30 Poročila v slovenski. 12.45 Pisana glasba. 13 Napoved časa — Poročila v italijanski. 13.10 Pet minut gospoda X. 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Obo-roženih Sil v slovenski. 13.20 Koncert radiskoga orkestra, volji dirigent D. M. Šijanec — Simfonična glasba. 14 Poročila v italijanski. 14.15 Novi orkester vodi dirigent Fragna. 15 Poročila v slovenski. 17.15 Plošče »La Voce del Padrone« — Columbia. 19 »Govorimo italijansko« — prof. Dr. Stanko Leben. 19.30 Poročila v slovenski. 19.45 Lahka glasba. 20 Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30 Vojaške pesmi. 20.45 Lirična prireditve družbe EIAR: Siviljski brivci — V odmorih: A. Nicotera: Pogovor s Sloveni, zanimivosti v slovenski. Po končani ope-

»Dovolite, gospodična, naj vam ponudim svojo pomoč? Nesel vam bom marjetice ali pa klobuk!«

»Nu, potem pa že rajši marjetice,« je odvrnila s smehom. Jaz pa sem si tiho čestital na tako hitrem uspehu in zadovoljno prijel šopek. Korakala sva po Peršernovi ulici, moja spremljevalka se je venomer ozirala po šopkih; seveda sem to takoj opazil in ji začel na dolgo in široko razlagati o vseh mogočih rožah. Še kar z zanimanjem me je poslušala in to me je podžigalo, da sem začel brenkati na drugo struno:

»Gospodična,« sem rekel, »vidim, da ljubite naravo, zato vam bom pokazal nekaj, kar vas bo zelo zanimalo.«

»Res? Ka pa?« je rekla in me živo pogledala izpod dolgih trepalnic, tako da sem se nehote spomnil besed svojega bivšega profesorja zgodovine, češ da so si lepe Egipčanke podaljševale trepalnice z mušji-mi nožicami. Seveda, bodite prepričani, da moji spremljevalki ni bilo treba ubijati muhi!

»Poznam v Tivoliju cvetice, ki so prava redkost in predstavljajo za vsakega ljubitelja narave popoln užitek. Nihče ne pozna tistega kraja — vam ga pa seveda izdam.«

»Prav gotovo bi me zanimalo, samo pozno je že, ali se vam ne zdi?«

»Nasprotno, gospodična, zvečer dobijo te cvetke posebno barvo in njih vonj se vam bo zdel opojen!«

Končno je privolila. V drugo sem si čestital in pomislil sem, da tudi v tretje gre rado. Prišla sva v Tivoli. Medtem se je že popolnoma zmračilo in lep večer je legel

Sport

Krepak izid za krepkejšje

V finalu jesenskega nogometnega turnirja je Ljubljana porazila moštvo Marsa s 3:0 (2:0)

Ljubljana, 9. novembra — Post tot discrimina rerum... ali po tolikih križih in težavah smo slednjič le dočakali tudi zadnjega odločitev v letošnjem jesenskem nogometnem turnirju, in sicer finalno tekmo za naslobo prvega in drugega mesta v konkurenciji starejših, ki je nazadnje le dala cesarju, kar je cesarjevala. Veliki favorit med udeleženci, naša stara in tolikokrat hvaljena, še večkrat pa karana belo-zelena Ljubljana, si je večeraj priborila še eno lahoriko, in sicer po krepki zmagi nad Marsom končno zmago v edini nogometni konkurenciji letošnje sezone. Pot do te zmagi, ki v obliki pomembnih uspehov — in prav tako številnih neuspehov, ki so za vsakega sportnika neizogibni — tega našega moškega kluba vsekakor ne bo spadal na najvidnejše mesto v njegovi zgodovini, je bila vendarle dovolj za plemenito turnirja in mu zato privoščimo še prav posebno, prav zato — in ne glede na to, da v večerajšnji tekmi vprašanje zmagovalca ni bilo odprto niti prvih 10 minut igre — se z njim vred veselimo te zmagi tem bolj, ker so se baš to pot »zavrtili« proti njemu lastni sportni tovaršili in mu hoteli izpodnesti prvo mesto po nesportnih metodah. Zdjaj spada vse, kar je vrglo temne sence na to tekmo, v arhiv, nogometiški iz SK Ljubljana pa so še enkrat in brez ugovora upravičili sloves najboljšega kluba v našem mestu.

Kljub tej pohvali na splošno pa igra, ki smo ji prisostvovali večeraj skupno z novim rekordnim številom občinstva, ni mogla prečiniti nikogar, da so se ljubljanskemu nogometu zdaj odprli potovi in zlati časi. Pred seboj smo imeli enajstotisto Ljubljane in Marsa torej skoraj vse, kar trenutno kaj pomeni v domačem nogometnem taboru, in vendar so bili posamezni odločki te tekme kaj več kakor na višini povprečnega podčezkega nogometa. To velja predvsem za premagane Marsove, ki so imeli »svoji« uvodnih petnajst minut volje in poleta, potem pa so začeli drug za drugim popuščati in so se nazadnje le še branili — z dvema ali tremi neumornimi močmi. Ljubljana je nudila solidnejšo sliko in je gotovo za razred ali še več prekašala nasprotnika ter tudi več kot zaslužila zveneči izid brez gola na svoji polovici, toda tudi pri njej bi oko strogega opazovalca našlo še mnogo nepopolnosti. O obeh enajstotistih pa je treba reči na splošno, da se jima zelo pozna pomanjkanje treninga, kar v danih okoliščinah niti ne štejemo njima v breme. Brez dvoma so vsi mislili in tudi zaigrali po najboljši volji in prav zato je tekma, čeprav ni bila nikako razodetje, minila v dokaj živahnem tempu in v prijetnem menjavanju situacij, tako da so gledalci nazadnje le zadovoljni zapustili vse mogoče razgledne točke po prostiranih obronkih stadiona.

Še o moštvi

Ljubljana je nastopila v sestavi: Rožič, Lah II, Obersnel, Pelicon, Varl, Pupo, Vo-

Zopet je zavarovaneec »Istituto Nazionale delle Assicurazioni« — Narodnega zavarovalnega združenja — zadel milijonski dobiček z življenjskim zavarovanjem na podlagi ljudske police v zvezi z devetletnim zakladnim bonom.

Tokrat se je sreča nasmešnila nekemu trgovcu iz Bologne, ki je zavarovan s tovrstno ljudsko življenjsko polico, z izžrebanjem enega od zakladnih bonov 1949 — Seria B (po 500 L.).

Ta četrti primer, da je zavarovaneec našega združenja s tako polico v zvezi z zakladnimi boni postal milijonar, čeprav je izdal do izžrebanja za to svoje zavarovanje le nekaj več kot 150 L. in še to v obročih.

Razen teh štirih milijonskih dobičkov je še mnogo naših zavarovancev na podlagi tega originalnega zavarovanja zadelo več manjših dobičkov.

Upoštevajoč te izredne koristi svojih zavarovancev, si je naš zavod spet preskrbel primerno število devetletnih zakladnih bonov 1951 in jih nudi svojim zavarovancem v zvezi z življenjskim zavarovanjem v obliki ljudske police na obročno plačevanje. Na ta način je vsakemu državljanu dana možnost, da se okoristi s tem važnim vrednostnim papirjem.

Pojasnila daje »Istituto Nazionale delle Assicurazioni« — Narodni zavarovalni združenje — Roma — Glavno zastopstvo za Ljubljansko pokrajino, Ljubljana, Ulica 3. maja št. 11-1.

Leb, Lah I, Kroupa, Bertoncelj, Hacler. — Enajstotista je imela svoj najmočnejši del v krilski vrsti, pa tudi napad je v celoti opravljal svoje delo velikopotezno, pri čemer je imel v Lahu in Bertoncelju dva višnja stebra, pa tudi obe krili sta stalno poganjali v ogenj nasprotno obrambo. Hacler se je pri tem izkazal kot zelo nevaran v neposredni bližini svetilca. Ožja obramba z Rožičem v vratih je najhujše prestala po prvi četrt uri, pozneje pa je posegala v dogodke zmerom manj opazno. Moštvo je predvajalo cele serije lepo napravljenih akcij in tudi streljalo je dovolj (Lah!), sem in tja pa je spet padalo v nepotrebne napake, ki so močno zabrisale celotni vtis nastopa. Zmagajo je zaslužilo, najmanj tako visoko...

Marsovci so se postavili sodniku — g. Vrhovnik je opravil večeraj za posel z veliko avtoriteto in tudi z izbornim ocesom — z naslednjimi igralci: Porenta, Prijatelj, Klingenstein, Dolinar, Slamič, Pišek, Piskar I, Piskar II, Zigon, Fajon, Doberlet. — Glavno breme te tekme je pri njih nosila obramba, v njej pa Slamič kot srednji krilec, ki je zaradi neučinkovitosti lastne napadalne vrste prevzel vlogo tretjega branilca. V tem svojstvu je bil povsod in če komu, se morajo Marsovci predvsem zahvaliti njemu, da ni bil izid še enkrat višji. Pridno sta mu sekundirala tudi oba branilca, še bolj plodoviti pa je bil pri svojem težkem poslu vratar Porenta, ki je gibčen in pozoren kakor maček rešil precej zelo nevarnih situacij. O napadalnem kvintetu res ni mogoče reči mnogo dobrega; sprva se je zdelo, da bo lahko ustvaril kaj koristnega, toda ta prvi polet je bil zelo kratkotrajen. V nadaljnjem poteku igre je izgubljal še one redke žoge, ki so prišle do njega, ali pa zadrževal nekaj srečno najdenih priložnosti, med njimi tudi enajstmetrovko. Z eno besedo, ta enajstotista večeraj ni mogla oditi s travnika s pozitivnim izidom.

1:0, 2:0, 3:0

Še nekaj beležk o poteku samem! Začel je prav za prav Mars in Ljubljana se je dolgo opotekala za njim. V 6. min. 1. kot za M. — brez učinka. M. ima več od igre in šele v 14. min. je stanje kotov izravnano. Premoč se nagiba na stran Lj. in v 17. min. je že drugi kot v njeno korist. Toda brez spremembe za izid. Pritisk Lj. je zmerom jačji; zgoditek je skoraj v zraku. In res se v 24. min. ponudi Kroupi izredna priložnost; močna žoga pade Porenti iz roke in hip nato je že v mreži. Dve minuti kasneje je spet Lj. v napadu; Kroupa odda prostemu Haclerju in že je 2:0. M. je stalno v obrambi in le redki so odhodi njegovega napada na drugo polovico. Toda v 27. min. mu prisoedi sodnik enajstmetrovko (upravičeno); Doberlet strelja daleč v stran in tako M. nima niti častnega gola. Tik pred odmorom strelja M. svoj 2. kot, toda Doberlet pošlje žogo za drogom. Drugo polovico — brez odmore — odprti Lj. kar od vsega početka s silno ofenzivo, toda izid se ne menja. M. strelja svoj 3. kot, toda vse ostane pri starem. Potem je spet Lj. na vrsti, da povisja razliko, toda vse gre mimo ali ostane v rokah vratarja. Lj. strelja nato dva kота zaporedoma, toda še je vse zaman, dokler se v 22. min. ne posreči Haclerju izkoristiti vratarjeve nesigurnosti. Lah strelja iz daljave, žoga pade iz njegovih rok in že je 3:0 za Lj. In potem ni več mnogo novega. M. strelja še svoj 4. kot in ne doseže ničesar; stranki sta videti zadovoljni z doseženim in izid ostane res neizpremenjen.

Po končani tekmi sta obe enajstotisti pozdravila zaupnika CONI-a in predsednik nogometne zveze, nagrade in darila pa bodo društva prejela v CONI-jevem uradu.

Livorno koraka dalje na čelu

Po VI. kolu nogometnega prvenstva v Italiji

Nadaljnjih 14 točk — dve manj kakor ostale nedelje, ker je bila genovska tekma med Ligurijo in Romo odgodena — je bilo oddanih v VI. kolu prvenstvenih tekem v diviziji A in še enkrat moramo v zvezi s temi dogodki najprej pisati o Livornu, onem malem moštvi, ki se je lani komaj rešilo odhoda v nižji razred, zdaj pa že nekaj nedelj koraka neopaženo na čelu vseh ostalih, starih in slavnih predstavnikov italijanskega vrhunskega nogometa. Predčerašnjim je

ta Livorno gostoval v Bologni in spet spravil ves izkupicek, tako da zdaj ni mogoče prav nič dvomiti, da misli resno. Za drugo presenečenje je poskrbel Vicenza, ki je z enako tesnim izidom strelila enako v Benetkah in se krepko odmaknila od konca tabele. Z novo serijo zgoditkov se je postavil Torino v dvoboju s Fiorentino in tako zdaj dosegel že drugo najboljšo mesto v tabeli. Triestini so bili v Milanu in čeprav Milano sicer ne zna zmagovati, je to pot naložil Triestini prvi poraz. Dobro sta to pot odrezala še Bari in Lazio.

V podrobnem je bilo takole: Milano si je slednjič opomogel z dvema točkama, in sicer na račun Triestine, ki je izgubila 0:2. — Za Venezia, ki letos še zmerom težko sope, je bila tudi Vicenza močna dovolj, da je zmagala tesno, toda zaslužno 1:0. — Torino si je doma privoščil slabotno Fiorentino z nič manj kakor 5:0. — Atalanta je imela goste iz Genove in si je pripisala dve dragoceni točki po zmagi 3:1. — Rimska publika je to nedeljo videla zmagati svoje ljubljence iz Lazio, ki so dobili proti Juventusu s 5:3. — Livorno je slavil svojo šest. zaporedno zmago na vrhocih tleh bolognskega Litorala, čeprav kar se da tesno z 2:1. — Najjužnejši udeleženci turnirja iz Barija so doma opravili z milansko Ambrosiano, in sicer z 1:0 v svojo korist.

Sianje točk je v diviziji A po nedeljskem kotu naslednji:

1) Livorno 12, 2) Torino 8, 3) — 7) Geno-

va, Lazio, Ambrosiana, Fiorentina, Bari 7, 8) — 9) Roma, Milano 6, 10) — 11) Bologna, Vicenza 5, 12) — 14) Juventus, Triestina, Atalanta 4, 15) Liguria 3 in 16) Venezia 2 točki. (Roma in Liguria sta igrala eno tekmo manj.)

V diviziji B

je pet vodilnih enajstotist igralo ta dan izven doma, toda tri izmed njih (Spezia, Napoli in Padova) so se rešile nerodne naloge z remisom in tako je prav na vrhu tabele vse ostalo kakor prej Zaradi porazov Brescie in Alessandrie sta se pretrnila v ospredje dva novince, Anconitana in Cremonese Najslabša je zdaj Mater iz Rima.

Podrobni rezultati so bili naslednji:

Pro Patria-Napoli 1:1, Pisa-Novara 0:0, escara-Alessandria 5:0, Savona-Modena 4:1, Cremonese-Brescia 1:0, Anconitana-Udinese 1:0, Siena-Spezia 1:1, Palem-Padova 0:0, Fanfulla-Mater 5:0

V diviziji C beležimo vsak ponedeljek samo izide nekaterih znanih moštev iz okrožja A, in sicer to pot naslednje: Gorizia-Magazzini Generali 2:0, Grion-Ponzi-ana 4:3 in Fiumana-Treviso 2:1.

Sportni klub žabjak. Vsi člani kluba se naprošajo, da osebno dvignijo legitimacije dne 11. t. m. od 17 do 19.30 v društveni sobi.

Mali oglasi

Kdor išče službo plača za vsako besedo L — 30, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L 2. Najmanjši iznos za te oglase je L 7. — Za ščititve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1, za vse druge oglase L — 60 za besedo, za drž. in prov. takso L — 60. Za dajanje naslova ali šifro L 3. Najmanjši iznos za te oglase je L 10. —

Priobčujemo danes tudi one male oglase, ki jih zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli vrstiti v nedeljski šte. UPRAVA »JUTRA«

Službo dobi

Dekle

za vsa hišna dela, ki bi stregla tudi v gostilni, takoj sprejem. — Vidmar, Sv. Jakoba trg 5. 15519-1

Raznašalko cvetlic

sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15528-1

Iščemo osebo

z lepo pisavo in s popolnim znanjem italijanščine. Predstavi se v četrti 12. t. m. od 14. do 15. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15532-1

Mizar, pomočnika

in vajenca sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15533-1

Pekov. pomočnika

iščem za takoj. Dnevno delo. Kalčič, Metelkova 5. 15529-1

Sprejemmo takoj:

kleparje, ključavničarje, mehanike in mlado raznašalko. Merkur, Puharjeva 6. 15536-1

Pridno dekle

za pospravljanje sob in ostalega dela, sprejem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna služba«. 14790-1

Knjigovodjo

spretnega bilancista, treznega, zmožnega po možnosti italijanske korespondence, iščemo za Ljubljano za večje podjetje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vesten knjigovodja«. 14838-1

Službe išče

Absolvent

trgovske šole išče primerne zaposlitve. Cenene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Znanijski absolvent«. 14895-2

Službo išče

22leten mladenič z malo maturo, kjeroli. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vesten 22«. 14757-2

Prodajam

Kuhinjsko opremo

dobro ohranjeno, prodam za nizko ceno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15518-6

Električno peč

oblika radiatorja, skoro nerabljena, za 950 lir prodam, ker imam centralno. Dalmatinova 8, dvorišče, levo. 15523-6

Moške in ženske

čevlje št. 43 in 38½, sportne, visoke, proste. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15515-6

Štedilnike in peči

Merkur, 50% prihranka, dobavlja za reklamno ceno Merkur, Puharjeva 6. 15535-6

Hijacinte, tulipane

in krocuse originalne holandske smo dobili. Sever & Komp., Ljubljana. 15111-6

Perzijske preproge

velike, naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Preproge«. 1509-6

Poceni prodaj

Jaketi in Gillet za večjo moško postavo, in lepo nagačeno sivo. Dragičević, Rimski trg 8-II. dnevno od 15. do 16. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. 15272-6

Ogromna večina

oglaševalcev se obrača na

»JUTROV«

oglasni oddelek

Kupim

skunks muf ali bo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Muf«. 15063-7

Otroški voziček

globok, lepe oblike in malo rabljen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bel voziček«. 14794-7

Radio

Radioaparati

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam takoj«. 15078-9

Kolesa

Moško kolo

skoro novo, lahko, predvsem, ugodno prodam. — Ogled v delavnici Gorec. 15537-11

Kupim

dobro ohranjeno damsko kolo »Puche« ali »Adlers«. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bicikelje«. 14766-11

Oblacila

Moške obleke

sukne, površnice itd., dobro ohranjene, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Obleke«. 15075-13

Iščem sobo

z dvema posteljama ter s

souparabo kuhinje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brat in sestra z dežele«. 15516-23a

Uradnica

v stalni službi, išče udobno opremljeno sobo z eno ali dvema posteljama in prostim vzhodom. Lahko tudi s hrano. Plačam po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Udobna soba«. 14822-23a

Opremljeno sobo

v centru išče miren gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalene«. 15193-25a

Stanovanje

Dvosob. stanovanje

lepo, zamenjam z istotakim v mirni čisti hiši v centru. Kaluža, Gosposka ul. 5-II. 15426-21

Stanovanja

500 lir nagrade

dobi, kdor mi preskrbi eno ali dvosobno stanovanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Cimpreje«. 15073-21a

Trisobno komfortno stanovanje v centru iščem. Nudim visoko nagrado. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljancane«. 15134-21a

Sobo odda

Opremljeno večjo

sobo blizu »Evropce« za dve ali eno osebo oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15225-23

Opremljeno sobo

oddam. Naslov: Mimi Cesar, Gosposkova c. 10-1. 15370-23

Opremljeno sobo

s souparabo kopalnice, oddam takoj ali 15. nov. ali 1. dec. V sobi je klavir. Zelenkarijeva 16, Sp. Šiška. 15521-23

Posest

Posestvo

na Stajerskem zamenjam za hišo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjam posestev«. 15248-20

Gramozno jama

kupim ali vsem v najem za izkop. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gramoz«. 14972-30

Izgubljeno

Zlat prstan

se je izgubil na vogalu Tyrševe in Koroske ulice (blizu Stadionu). Ker je drag spomin, se naproša poštenega najditelja, naj ga odda proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 15227-28

V Novem mestu

iz Briljina do kolodvorov se je izgubil damski čevlji, zamenjak, z visoko peto. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v kolodvorski restavraciji. 15533-28

Izgubila se je

hiška moderna zapeljanka na poti od Dukičevega bloka do Franciškanske ulice mimo pošte do gostilne »Mrika«. Pošten najditelj se naproša, da jo odda proti primerni nagradi na Komandni kr. karabinierjev, Puccinijeva ul. 9. 15517-28

Ovratnico za psa

s pritrjenim imenom Pika, sem izgubila. Najditelja prosim, da jo odda v ogl. odd. Jutra. 15520-28

Izgubila se je

damška zapeljanka ura dne 7. nov. od Šmartinske ceste do Kongresnega trga. Ker je ista drag spomin, se najditelja vjdno naproša, da jo vrne proti primerni nagradi v ogl. odd. Jutra. 15522-28

Izgubila se je

kapuca hubertusa sive barve v nedeljo popoldne. Pošten najditelj je naprošen, da jo odda v ogl. odd. Jutra. 15097-28

Kauče, fotelje,

otomane, modroce napravi najceneje Mohar, tapetnik, Mariborska ulica 27 (pri Stadionu). Sprejema popravila, pride na dom. 14837-30

Razno

Vloge in prošnje

v italijanščini sestavlja, prepisuje, razmnožuje, izvršuje vse informacije in razne posebne usluge »SERVIS BIRÖ«, Ljubljana, Sv. Petra c. 29. J-189-M-37

Naša predobra mati, babica in prababica

Marija Leghissa

roj PODBEVSEK

nas je po dolgi mučni boleznii v starosti 83 let za vedno zapustila.

Pogreb bo v torek, dne 10. novembra 1942, ob 4. uri popoldne iz kapelice sv. Kristofa na Zalah k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 11. t. m. ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 9. novembra 1942.

STEFANJA, VIKTORIJA, poroč.

SCHAEFFER, hčerki, rodbini SCHAEFFER in LAVERIC

Dne 31. oktobra je nepričakovano umrl na svojem posestvu Bistrica pri Mariboru moj ljubljani brat

dipl. inž. Zmago vitez pl. Ziernfeld

Pokopan je bil dne 2. novembra v Rušah.

Sv. maša zadušnica bo dne 11. t. m. ob 8. uri v stolnici.

Ljubljana, dne 9. novembra 1942.

ZALUJOČA SESTRA PAVLA IN SORODSTVO

odšel z doma.

»Izvrstno! Kje je po tem takem kopalnica?«

»Po teh stopnicah navzgor. Prva vrata na levo.

Ko pridete dol, stopite v tole sobo, pa najdete mizo

pogrnjeno. Sprejemnica je, a miza v obednici še ni

prilavljena.

»Presrečen bom, da si ogledam tisti sprejemni

salonček, ki sem že toliko slišal o njem.«

»Imate radi jajca?«

»Rad... Posebno če jih je mnogo. Pa tudi gnjat

imam rad... Izdaten obrok gnjati. Oh, čujte, prav-

kar sem se spomnil...«